Ч. 30 (14.573). Львів, четвер 11. лютого 1937. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Забороняють академії в память 22. січня і Крутянських героїв.

Старость в Заліщиках заборонило рішенням з 1. лютого 1937 р. Нр. В. 32. руханково-спортовим товариствам „Луг" у Бедриківцях, Доброволянах, Дуплиськах, Мишкові, Печерні й Угриньківцях уладити академії в память 22. січня. Крім того руханково-спортовим товариствам „Луг" у Добровлянах, Мишкові і Печерні заборонило уладити академії в честь героїв поляглих під Крутами. Як причину заборони тих академій подано, що „цього роду діяльність не передбачена статутом", — хоч по думці §. 3б) статуту руханково-спортових товариств „Луг" мають ті товариства право розвивати культурно-освітню діяльність та в тій ціли уладжувати: відчити, курси, театральні вистави, концерти і т.д.

Постишев арештований?

МАСОВІ АРЕШТУВАННЯ НА УКРАЇНІ ТА КАВКАЗІ.

До Риги дійшла вістка, що в Києві арештували Постишева, 200 залізничників та багато урядовців; також чимало осіб арештовано у фабриках. За решітку попали предсідники міських рад Харкова і Полтави та чимало державних і партійних достойників харківської округи.

На Кавказі арештовано: заступника преміера давної закавказької федеративної республики і другого секретаря компартії Грузії Агніязвілі, заступника грузійського премієра Мдівані та чимало інтелігентів, між ними кількадесятьох професорів університету. Також у Вірменії арештовано багато осіб.

Дальша офензива національних військ на півдні.

Національне командування повідомляє, що національні війська заняли вчора Велез Маляґу і Торре дель Мар, віддалені на 30 км. від Маляґи. Кількасот червоних міліціонерів піддалося в горах довкруги Маляґи. Командант оборони Маляґи полк. Вілляба утік, командант південної червоної армії ґен. Мартінеза Монхо усунули зі становища. Ґен. Кейпо де Лляно заперечив вістки з джерел червоних про операції під Кордовою.

На відтинку Маляґи заняли національні війська місцевости Каза Бернаха, Кампанілля і Картама, на відтинку Гренади відбили наступ червоних на Алькаля ля Реаль.

Під Мадридом

червоні розвинули завзятий протинаступ на становища на шляху до Валенсії, та їх відбито з великими втратами.

Кольона, що вийшла з Маранози, заняла Себертеру і тепер панує над цілим відтинком фронту до берегів рік Харама і Манзанарес. Національні війська обстрілювали великий відтинок дороги до Валенсії. Червоним тепер дуже важко евакувати Мадрид або вислати йому підмогу, бо вони володіють лише гіршими дорогами, майже недоступними підчас дощів.

Ґен. Кейпо де Лляно заперечив

у гострій формі поголоски, немовби до Кадіксу причалили італійські війська.

СПРАВА ОБЄДНАННЯ ПРАВИЦІ.

З деяких натяків у промові ґен. Франка преса вносила, що він змагає до обєднання двох великих еспанських правих груп: „карлістів" та „еспанської фаляньги" в нову орґанізацію „франкістів". Тепер урядово дементують, що та вістка не походить від ґен. Франка ні від його окруження, бо вона не відповідає ані проектам ґенерала ані його патріотизмові.

ЗАГАЛЬНА ВІЙСЬКОВА СЛУЖБА В ЧЕРВОНІЙ ЕСПАНІЇ.

Рада міністрів у Валенсії ухвалила привернути закон про загальну військову службу; від вибуху повстання обовязувала мобілізація членів професійних спілок.

Катальонія шукає порозуміння з Бурґосом?

Як подає париський „Матен" з Льондону, у тамошніх дипльоматичних колах говорять, що особи, які близько стоять до катальонського уряду, пробували навязати контакт з ґен. Франком, щоб оминути безпосереднього зудару еспанських національних військ з катальонськими. Льондонський „Івнінґ Стандарт" уважає, що **коли би дійшло до порозуміння між Бурґосом і Барсельоною, можна би зліквідувати цілу громадянську війну компромісово.**

У Чехословаччині годі склеїти „людовий фронт".

Чеським комуністам важко було зорґанізувати „людовий фронт", тому вони пробували довести до нього підступом і хотіли злучити комуністичні професійні спілки зі соціялістичними. Чеські соціялісти виступили рішучо проти того пляну. Також не вдається чеським комуністам наладнати

вербунок добровольців до Еспанії

У кількох випадках стверджено, що „добровольці" бояли зачети, виїздили до Австрії та після кількох днів верталися відтіля. Крім того у Німецькому Броді арештовано дальших 4-ох аґентів комуністичної партії, що вербували добровольців

ВЖЕ ЗАБОРОНЮЮТЬ БОЛЬШЕВИЦЬКІ СЦЕНІЧНІ ВИСТАВИ.

Під впливом кампанії правої преси чехословацьке міністерство внутрішніх справ заборонило дальше виставляти на сценах Чехословаччини совітську драму „Занепад фльоти".

За солідність і солідарність!

(ДО ПРОГОЛОШЕНОЇ ЗБІРКИ НА „ДАР ПРОСВІТІ".)

Від літ проголошують деякі українські культурно-освітні й добродійні установи, оскільки дістають на це дозвіл від адміністраційної влади, прилюдну збірку жертв на свою ціль, на те, щоб добути засоби на продовження, пожвавлення та поглиблення своєї діяльности. Звичайно кожна установа має свій місяць. Такий спосіб увійшов уже в звичай, але саме тому він наче збуденнів і тому не знаходить уже такого відгомону в громадянстві, як знаходив у своїх початках, і як повинен би знаходити й на далі. Наслідки: збірки стають щораз скромніші, загал звикає до легковажного трактування покликів до жертвенности, а все це має відемний вплив не тільки для самої установи, а й для всього загалу.

Тимчасом такі поклики до жертвенности мають не тільки матеріяльні підстави, але й моральні й виховні. Сама установа, яка проголошує заклик, не має на увазі тільки самі гроші, які сподівається призбирати, а й моральний бік справи, особливо те, як і які широкі кола громадянства відгукнуться на той поклик. Тай сама збірка жертв на місцях не повинна проходити цілком механічно, а містити в собі і той морально-виховний зміст. А тепер говорім конкретно! „Просвіта" проголосила чергову прилюдну збірку на „Дар", дозволену від 3. до 16. лютого ц. р., бо в груднї м. р., що є місяцем „Просвіти", такого дозволу не дістала. Проголошено поклики в часописах, пішли відповідні заклики й листи до Філій і Читалень. Свідоміші одиниці й установи сповнять і сповняють свій обовязок. Читаємо, нпр., що установи в Бабинцях к. Рогатина склали на „Дар Просвіті" 55 зол., в Підмихайлівцях, пов. Рогатин, — 80 золотих. Є це світлі випадки серед маси тих сіл та установ, що нічого не склали. Але власне ті два світлі приклади — коли ще подумати, що це бідні села, — є доказом, що на таку — а хай і на меншу — жертву можуть при добрій волі спромогтися і всі інші села й установи без вийнятку, а на дрібну лепту може спромогтися й найбідніша одиниця, отже жертвенність може стати загальна. І така повинна бути. Жалко тільки, що так воно не є.

Ми собі уявляємо, що ті жертводавці мають велике внутрішне задоволення, що вони відчувають свою моральну вартість і силу і втіху. Бабинці й Підмихайлівці (про них згадують у часописах разом, як про якісь дві сестри) почуваються такими сестрами й взагалі рідними, посвояченими тим добрим ділом, тим однаковим зрозумінням, з яким віднеслися до поклику „Просвіти"! А такі почування будуть мати всі інші установи й люди, що побачать себе на спільній листі жертводавців. Тут власне — ця велика моральна сила — в тому почутті духової єдности зприводу спільного жертвування на добру ціль! А далі з того зроджуються інші почування, такі важні в житті народу: глибока віра у свої сили!

Виходячи з цього становища, треба й оцінювати всю цю акцію. Проголошена збірка! Тре-

ба мати на оці заслуги „Просвіти“ й потребу її діяльности надалі. Тимто треба її підтримати. Та тут найважніша річ,щоб дали всі, хто кілько може, але всі, і в одному часі, скоро!

Залишилося ще кілька днів до закінчення збірки на „Дар Просвіті“, до 16. лютого ц. р. Треба використати їх на благородне суперництво: хто вчинить більше для матеріяльного підтриму найстаршої і найбільш заслуженої української установи і для скріплення моральної сили загалу! Бо хто сповнює свій добре зрозумілий обовязок, той росте морально. Отже багатий і щедрий „Дар Просвіті“ буде доказом великої моральної сили народу — а також і підставою для її дальшого розросту.

Ю. Ш.

Дві знаменні статті про Україну

В ІТАЛІЙСЬКІЙ ПРЕСІ.

Зудар між національними силами Европи і комун. Москвою усе більше зближається. І чим ближче до цього зудару, тим виразніше становище супроти українського питання займають такі держави націоналістичної форми устрою як Італія, Німеччина.

В італійській пресі щораз частіше появляються статті про Україну, про необхідність усамостійнення України. Останніми тижнями римський часопис „Рома Фашіста“ помістив дві довгі статті на цю тему. Перша п. н. „Годі з кримінальною політикою“ („Рома Фашіста“ ч. 11, 1937 р.) пера відомого вже в нас поета і журналіста Джачінта Тревізонно. Свою статтю автор зачинає описом кримінальної політики Москви супроти громад. війни в Еспанії, справи Середземного моря, куди Москва хоче вдертись. І тут автор питає:

„Чи не прийшла хвилина, щоб без обиняків вирівняти старі рахунки (з Москвою) не тільки на Середземньому морі, але і в тій частині східньої Европи, де СССР. методично і криваво проводить свою політику переслідування і терору?

„Чи не пора зрозуміти, що СССР. не є державою одноцілої і ясної географічної і етнографічної одиниці...“,що є там країни,які мають право знову здобути те, що їм „**належиться тому, що вищі цивілізацією, культурою, традицією і чи не пора обмежити це потворне явище большевизму до його природніх меж: до Москви азійської, варварської, некультурної?**

„Пора, врешті, пристосувати ту саму систему і ту саму зброю, які від царських часів по „світлу“ добу московського комунізму Москва завсіди пристосовувала“.

А в ч. 13. (1937 р.) того самого часопису появився довжезний лист українця, який утік із Совітів і який перебуває в Римі. В цьому в короткій формі переповіджено про політичний, економічний стан України під СССР. Що населення України ще постійно вороже до Москви наставлене, несупокійне, що лиш під терором ГПУ Москва тримається на Україні. Дальше непідписаний автор листа подає точні цифрові дані скільки чого Україна видає на рік у ділянці економічній краю, що все це Москва забірає, а в Україні не лишаючи нічого, викликує голод.

„Я зупинюсь на географічному положенні України, — каже автор листа. — Це ж через неї Москва дістається в Чорне море, а з нього в Середземне море. Це через землі України вмішується СССР тепер до внутрішніх справ Еспанії.

„Отже зрозумілою річчю є, **що самостійність України це єдина розвязка, яка стоїть перед Европою, якщо вона справді хоче окружити „потворне явище большевизму й обмежити його у своїх межах“.**

Як бачимо, то тон італійської і то столичної преси є дуже гострий. Українське питання порушують там у всій ширині. І ще треба нам памятати, що в майбутньому Україна з Італією в інтересах не лише економічних, а й політичних (союзниця проти Москви) буде тісно звязана. Тільки так треба дивитись на „інтерес“ появи таких статтей в римській пресі.

М. Зазамський.

Справа виселювання українців з Косівщини.

З нагоди скликання воєвідського виділу у Станиславові 1-го ц. м., користаючи з присутности на тім засіданні нового станиславівського воєводи п. Паславського, я підніс порушену у „Ділі“ справу масового виселювання української інтелігенції з косівського повіту.

Новий староста в Косові п. Фіяля видалив з тамошньої прикордонної смуги невигідних собі молодих українських інтелігентів і інтелігенток зі свого повіту,при чім не зважав навіть на родинні звязки і наказав забратися з повіту доньці о. Наконечного, пароха у Ферескулі. Новий станиславівський воєвода, генерал польської армії, не перейнятий ще слава Богу ендецькою психольогією, це людина зрівноважена, спокійна. Це враження відніс я після кількох засідань та й таку характеристику почув я від урядовців воєвідства, м. ін. референт, якому ця неприємна косівська справа доручена,заявив мені,що воєвода 10 разів оберне акт і приглянеться йому зі всіх сторін, заки підпише засуджуючий вердикт. Очевидно, референт був тої гадки, що косівський староста не переступив ніякого формального законного припису, бо він держався строго букви закону з 9. липня 1936 р. про видалювання з прикордонної смуги.

На жаль п. референт, ідучи за голосом п. старости Фіялі в Косові, не хоче вникнути в суть закону і його духа, котрий має завдання лише берегти державні границі і стояти на їх сторожі перед **особами караними правосильними вже судовими або адміністраційними засудами;** очевидно, що той закон не має на ціли дошкулювати мирним учителям у прикордонній смузі на 2 км. широкій. (Арт. І.).

Ст. І. розпорядку Ради оборони держави з 20. VII. 1920 р. поз. 426 не була скасована законом з 9. VII. 1936 р. поз. 396, лише доповнена і то тільки в напрямі охорони державних границь; в цьому випадку це не може торкатися кордону, що ділить косівський повіт від... Румунії.

Косівський староста у своїй ревности виникнув, як уже сказано, з повіту особи, як п. Наконечну, яка не потребувала дозволу на замешкання у Ферескулі, бо належить до родини о. Наконечного (ст. 6, зак. з 20. VII. 1920 р. поз. 426). Ця остання справа ще у воєвідстві не порішена, бо воєвідство жде ще у цій справі на реляцію і вияснення старости.

Чи змінить польська адміністраційна влада своє становище до нашої інтелігенції в Косівщині, яка також хотілаб мати для своїх дітей якоїсь освіти, а тимчасом така спавперизована, що не всилі посилати своїх дітей до міських шкіл? Чи зрозуміє влада, що чимало наших людей мусить вдоволятися домашніми вчителями, які в свою чергу примушені шукати праці коло дітей по священничих домах? Не згадую вже про закон, що нормує приписи довільного приватного навчання девятками і що того закону закон з 23. грудня і з 9. липня 1936 р. зовсім не скасував. Мені здається, що влада повинна брати під увагу всі ці обставини а не хапатися тільки за букву закону.

П. воєвода звернув мою увагу, чому самі інтересовані не внесли рекурсу, так, що він аж з ґазет мусить довідуватися про скарги громадян косівського повіту. Треба воєводі признати правду: ґазета ґазетою, а формальний шлях повинен бути збережений.

Можливо, що драстичні заходи косівського старости будуть — крім справи п. Крижанівського — якось злагіднені. Пригадую цією дорогою,щоб усі пошкодовані внесли власне представлення справи до станиславівського воєводи.

Городенка 5. II. 1937.

Д-р Т. Окуневський.

М. РУДНИЦЬКИЙ.

Юліян Опільський.

(Посмертна згадка)

Автор під цим псевдонімом писав історичні повісти з давніх віків; він цікавився кулісами подій, які не вязалися в уяві читача з привабливими, цікавими постатями. Мало хто коли питався про справжнє прізвище автора або про його життя; — у книжках Ю. Опільського мало було індивідуальних ноток.*)

Ю. Опільський виступив як автор у часі дуже непригожім для літератури. Не то часописи, а навіть літературні журнали не вважали тоді за свій обовязок писати про нові книжки.

Історичні повісти та оповідання Опільського не були призначені для ширшого громадянства. Вони не мали популярних героїв і не кидали боєвих гасел; їх стиль був занадто важкий, що нагадував часто більше наукові книжки, ніж повісти. Деякі його книжки стали шкільною лектурою, мабуть тільки з огляду на самі теми і цей професорський підхід до них; була це подекуди кривда для шкільної молоді і для самого автора.

Опільський писав важко; він думав по німецьки і вважав за найкращих своїх учителів німців. Німецька історична повість XIX. віку назагал не може служити зразком, який можна наслідувати. Німці прибільшують ролю „фактичного“ матеріялу в повісти, грузнуть в ерудиції, їх фантазія обмежується до совісного обдумування інтриґи, а не творить широких картин ні цікавих типів. Німцям більше залежить на тому, щоб деякі факти та подробиці були згідні з історичними даними, ніж щоб відтворити духа епохи в кількох діях чи характерах.

Ґімназійні учні не могли оцінити тих дрібних речей, на які Опільський так дбайливо звертав увагу, перевірюючи їх в історичних матеріялах, а не могли найти в цих повістях того, що захоплює молодь у „Останніх днях Помпеїв“, у Вальтер-Скотта або навіть Дюмаса. Водночас Опільський зазнав кривди: старше громадянство, переконане, що це автор виключно для шкільної молоді, не читало його зовсім.

А проте хоч він сам здавав собі ясно справу з тієї невибагливої та невеличкої своєї авдиторії, з легко іронічною усмішкою мирився із своєю долею, працюючи далі. Належав Опільський до того „давнього“ покоління наших письменників, яким не прийшло ніколи в голову подбати самому за рекляму.

Коли прирівняти методу, якою користувались в історичних повістях деякі інші, майже сучасні Опільському, наші автори, тоді можна сказати, що своєю методою Опільський не зовсім виразно вибирав собі тих читачів, для яких його повісти були призначені. А. Чайковський або В. Будзиновський хотіли популяризувати сторінки славної бувальщини для всіх, що самі не мають змоги читати рідної історії і не мають взагалі цікавої та легкої лектури. Б. Лепкий надихував деякі історичні моменти та постаті своєю поезією. Ю. Опільський не вмів легко оповідати. а тим менше не був поетом. Це був археольоґ, що визбирував ріжні факти, обставляв їх подробицями і довкола них снував свої самотні думи „історіозофа“. І саме те, що він уважав за найважніше у цій своїй праці: всякі історичні проблеми та синтезу розсипаних фактів, не виступало перед очима читача, пропадало серед численних відламків якихось великих памяток минулого — зарисованих більше в намірі, ніж у викінчених обрисах.

Є в повістях Опільського одна цікава, характеристична риса, нова серед авторів наших історичних повістей: автор залюбки змальовує сильну змисловість, яка грає в черзі конфліктів велику ролю. Та роля цієї змисловости часто теж затирана автором, щоб не занадто вражала читача; так поодинокі сцени не завсіди гармонізують із провідною думкою твору.

Ю. Опільський мав велику ерудицію. Може занадто велика совісність гамувала його фантазію. Добру історичну повість швидше напише поет, ніж фаховий історик. Також гумор Опільського з сатиричним нахилом не проявився у його творах якслід.

Ю. Опільський працював самотньо, наче самоук, що все починає сам. При всій своїй товариській вдачі він не мав нагоди сходитися з фаховими письменниками, що працюють над тими самими технічними питаннями і діляться з товаришами своїми враженнями та досвідами. Це була пересічна доля галицького письменника — відокремлення, недостача письменської атмосфери. Це знеохочувало, знесилювало фантазію, заморожувало неодин почин.

Ю. Опільський залишив одну більшу повість у рукописі, яку на кілька місяців перед смертю відступив Виданичій Спілці „Діла“.

*) Головні твори: „Іду на вас!“, „Сумерк“, „Танечниця з Пафосу“, „Тінь велетня“.

Новий інцидент у соймі.

СОЙМ ПРИНЯВ НОВЕЛЮ ДО ДЕКРЕТУ ПРО ЛІСНУ ГОСПОДАРКУ, НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА СПРОТИВ МІН. ПОНЯТОВСЬКОГО.

Пленарне засідання сойму у вівторок 9. лютого ц. р. протягнулося аж до півночі з приводу горячої дискусії над новелею до декрету про державні ліси. Спершу сойм приняв закон про дотацію на Ф.О.Н. і закон про інвестиції. З черги дійшло до оживленої дискусії над новелею до декрету про господарку в державних лісах, яка означала атаку на мін. Понятовського. Референт новелі пос. Дудзінський покликався м. ін. на авторитет марш. Пілсудського кажучи, що марш. Пілсудський вирішив би цю справу правильно. Мін. Понятовський промовляв проти новелі і зганив пос. Дудзінського за покликування на авторитет марш. Пілсудського. Пос. Дудзінський відповів при кінці мін. Понятовському так: Ми старі легіоністи здаємо собі справу з авторитету марш. Пілсудського і можемо на нього покликуватися. — На ці слова гостро зареагував прем. Славой-Складковський ось так: До кого так говорите? Як смієте так говорити? Що собі думаєте?

Дальший діяльог між премієром і пос. Дудзінським перервав марш. Цар, домагаючись ...ента пос. Дудзінського, щоб вияснив ...ої слова. Дістав вияснення, що старі легіоніти здають собі справу з авторитету марш. Пілсудського і можуть на нього покликуватися. Опісля сойм приняв новелю з поправками більшости комісії, не зважаючи на спротив мін. Понятовського, який всеж таки не видвигнув справи довіря.

Після того прем. Складковський підійшов до марш. Цара і конферував з ним кілька хвилин.

У ЦАРСТВІ СТАЛІНА.

СОВІТСЬКІ ПОХОРОНИ.

(АТЕ). Як подає офіціоз безбожницького руху „Безбожник", совітські піддані мусять критися зі своїми релігійними почуваннями, коли йде про похорони їхніх свояків. Вони йдуть до священника, що молиться над кількома грудками землі та кропить їх свяченою водою, опісля непомітно кидають ту свячену землю до домовини.

БЕЗБОЖНИЦЬКА АКЦІЯ ЗАЛОМИЛАСЯ.

(РО). „Ленінградська Правда" жаліється, що в Ленінградщині безбожницька акція зовсім підупала ;від 1933. року рада безбожницьких союзів не відбула ні одного засідання. Стаття вяже це явище зі 124. статтею нової конституції, яка буцімто привертає віроісповідну свободу, тому підкреслює, що нова конституція зовсім не змінює становища партії до релігії.

ЧЕСЬКІ НІМЦІ ЗАСУДЖЕНІ ЗА ШПІОНАЖУ.

У Брні закінчився 4-денний процес проти 10-ох діячів німецької партії Генляйна, яким закинено зраду військових тайн. 4-ох підсудних звільнено, 6-ох засуджено на вязницю від півтора року до 12-ох літ.

Один берлінський щоденник подав, що у чехословацьких вязницях є понад 3.000 німецьких політичних вязнів. Чеське офіційне пресове бюро заявило, що ця цифра поважно перебільшена.

Фіни проти зближення до СССР.

Фінляндський міністр закордонних справ гостить у Москві, на велике невдоволення публичної опінії. Вона уважає, що поїздка міністра Гольстія безцільна, бо він не дістав ніяких повновластей. Одиноким висліддом поїздки міг би бути пресовий „джентельменський договір", що припинив би кампанію совітської преси проти Фінляндії. Поїздка до Москви може пошкодити Гольстієві при реконструкції уряду після недалеких президентських виборів.

ЧИ ВИ ВЖЕ ЗЛОЖИЛИ ДАТОК на УКРАЇНСЬКИХ БЕЗРОБІТНИХ У Т-ВІ „СИЛА", 3. МАЯ ч. 10?

Настасівські комунарі погромщики перед судом.

У вівторок 9. лютого ц. р. розпочалася перед трибуналом окружного суду в Тернополі карна розправа проти 23 комунарів з Настасова, пов. Тернопіль, обвинувачених за те, що в неділю 30. серпня 1936. р. разом з іншими невислідженими досі людьми взяли участь у публичному збіговиську, котре спільними силами допустилося замаху на особах бл. п. голови читальні „Просвіти" Михайла Лапчака (його вбили), Семка Кураша, Михайла Зазуляка і Тимка Базара (усіх їх трьох тяжко ушкодили на тілі, при чому Кураш і Базар стали на завжди каліками), як теж замаху на майно читальні „Просвіти" і 32 громадян, котрих доми і мешканя здемольовано. Загальна матеріяльна шкода, яку тоді спричинили комунарі-погромщики, сягає кількох тисяч золотих

На лаві обвинувачених засіли: 1) Михайло Стислий, 2) Семен Джинджиристий, 3) Кирило Смоляк, 4) Станислав Школяр, 5) Іван Ярема, 6) Данило Базар, 7) Михайло Стриєшин, 8) Іван Куріца, 9) Михайло Цимбалістий, 10) Теодор Лапчак, 11) Василь Джинджиристий, 12) Михайло Шкільний, син Людвяка, 13) Михайло Плавуцький, 14) Гринько Майдан, 15) Іван Міруцький, 16) Іван Ракочий, 17) Ілько Джинджиристий, 18) Андрій Ракочий, 19) Михайло Шкільний, син Клеменса, 20) Іван Сікорський — усі молоді у віці від 16 до 26 літ, як безпосередні спричинники погрому і дальше старші: 21) Іван Бичек, 22) Гринько Галайко і 23) Гринько Дільний, як ті, що підюдили й намовляли інших до нападу й погрому. Чотири з обвинувачених є римо-католики, що не знають польської мови і відповідають по українськи, — всі інші греко-католики. Деякі з обвинувачених були вже карані за крадіж і бійку. Вісьмох обвинувачених відповідає з вільної стопи, інші сидять у слідчому арешті, дехто з них під замітом державної зради зі ст. 97 § 1 к. к. за приналежність до комуністичної партії, а крім цього Іван Бичек, 53-літній трицятьморговий господар „американ", провідник місцевої комуни і чоловий кандидат до сенату з тернопільського воєвідства при виборах в 1928. р. з листи Сель-Роб-Лівиця ч. 19 та недавній солтис (!), за спроневірення громадського майна. Під цю пору сидить у тернопільській слідчій вязниці кількадесятьох комуністів (селян з Тернопільщини і жидів з Тернополя, Микулинець і Теребовлі), які небавком разом з деякими обвинуваченими у теперішньому процесі будуть відповідати окремо перед трибуналом суду присяглих у Тернополі.

Прокуратура кваліфікує вчинок обвинувачених за проступки чи злочини з таких статтей: ст. 163 к. к. (публичне збіговисько зі замахом на особу або майно), ст. 263 к. к. (ушкодження чужого майна, ст. 240 к. к. (участь у бійці, коли вбито людину або завдано тревале каліцтво), ст. 235 к. к. (ушкодження тіла з тревалим каліцтвом), ст. 236 к. к. (тяжке ушкодження тіла без тревалого каліцтва), ст. 230 к. к. (тяжке ушкодження тіла, умисно спричинене, зі смертельним висліддом). Три останні обвинувачені відповідають зі ст. 26 к. к., як ті, що намовили до погрому й замаху на особу і майно. У декого з обвинувачених знайшли при ревізії зброю або складові частини зброї і вони відповідають додатково за проступок зі ст. 47 президентського декрету про ношення зброї.

Трибуналові проводить віцепрез. окружного суду д-р Вендриховський; вотують окружні судді: Віктор Цебровський і Тільп. Обвинувачує віцепрокуратор Прус-Венцковський. Пошкодованих заступають адвокати: посол д-р Степан Баран і б. пос. д-р Дмитро Ладика. Обвинувачених боронять адвокати: д-р Кароль Погорілес (місцевий) і д-р Лев Ганкевич зі Львова.

Додатково слід ще згадати, що найбільше на Поділлі село Настасів у повоєнних часах стало осідком комуністичної агітації, на чолі якої стояв обвинувачений Іван Бичек; нею кермували безпосередньо давніше колишні посли зі Сель-Робу-Лівиці, комуністи Вальницький і Хам (оба сьогодні у Совітах, з них Кирило Вальницький є високим урядовцем комісаріяту закордонних справ у Москві), що приїзджали до Настасова, як теж комуністи жиди з Тернополя і Микулинець. Вже по арештуванні теперішних обвинувачених комунарі, що залишилися в селі, уплянували восени м. р. напад і погром з наміром убити свідків, що найбільше обтяжували обвинувачених. Для виконання цього пляну зійшлися вони в одній хаті на полі, але в останній хвилині зрадив їх один з учасників і повідомив про все місцеву поліцію. Поліція вночі окружила хату, де були зібрані озброєні комунарі, що мали йти на новий погром. Прийшло до обопільної перестрілки, в часі якої поліція вбила на місці одного комунаря, а декого тяжко ранила, й опісля перевела облаву і виарештувала чимало комунарів-членів збройної змови. Вони ждуть тепер на свою розправу.

Про настасівський погром, зорганізований комунарями, були свого часу обширні репортажі в „Ділі" й окрема передова стаття п. н. „Настасів" (ч. 199. з 5. вересня 1936. р.). Там теж відповідно насвітлено сумні настасівські події з 30. серпня м. р. Сьогодні з обширного акту обвинувачення подаємо з його мотивації насвітлення прокуратора на основі вислідів слідства.

МОТИВИ АКТУ ОБВИНУВАЧЕННЯ.

Українське (в оригіналі: русінське) населення в Настасові під впливом відмінних суспільних і політичних поглядів, а передовсім на тлі нерівномірної маєткової ситуації у великій скількости безземельних зарібників, поділилося вже здавна на два ворожі собі табори. Один табор обєднав

у собі людей переважно матково добре ситуованих, котрі у своїй національно-суспільній праці виступали гостро проти комунізму. Другий табор — це малоземельні, або навіть — і то переважно — безземельні зарібники, які схилюються до комунізму, завидували тамтим їх суспільного становища й майна та крім цього були невдоволені з опанування ними усіх українських товариств, що розвивали свою господарську й освітню діяльність у Настасові. З цієї причини сторонники цього другого табору, прозвані загально в Настасові комуністами, зі свого боку називали тамтих націоналістами, або з московська куркулями, чи навіть коротко — богачами.

У цьому другому таборі т. зв. комуністів верховодив Михайло Ракочий, якого вважали за їх провідника. Великі впливи мав там теж обв. Іван Бичек, що знаний є вже від літ зі своїх симпатій до комунізму. Між одними і другими приходило часто до тертя і ріжних авантур, одначе без поважніших і збірних виступів. Ця ситуація змінилася на гірше, коли 30. серпня 1936. р. побили в Чарторії (сусіднє село) на фестині читальні „Просвіти" згаданого вже Михайла Ракочого, знаного в цілій околиці комунаря. Тому, що по вияснениям цього Ракочого (він тепер у вязниці під замітом приналежности до комун. партії) і тих, що з ним були, побили його власне „націоналісти", табор Ракочого закипів на них обуренням, продумуючи над відплатою. Приятелі і прихильники Ракочого відвідали його негайно (30. 8. м. р.) гурмами й опісля групами або поодиноко кружляли недалеко обійстя Ракочого й обвинуваченого Івана Бичека, при чому під впливом цього останнього падали щораз-то виразніші погрози під адресою „націоналістів".

Тому, що саме тоді мала відбутися в місцевій „Просвіті" аматорська вистава, прихильники Ракочого зачали збиратися біля недалекого шкільного будинку. Там теж напливали щораз нові особи або самочинно, або внаслідок намови обвинувачених Бичека, Галайка і Дільного.

Коли врешті ця група зросла до кількадесяти осіб — між ними були всі обвинувачені — рушила вона гурмою під домівку „Просвіти", маючи при собі колики, палиці, орчики і навіть пальну зброю. Ця юрба наперла силою на зовнішні сходи, що вели до читальні й побила там тяжко Михайла Зазуляка. Хто його побив, не устійнено, але в юрбі були всі обвинувачені. Після цього крівавого вчинку напасники хвилево подалися, а тоді з читальні вийшли Михайло Лапчак і Семко Кураш, щоб рятувати побитого Зазуляка. Їх негайно обскочила юрба, бючи їх ріжними твердими предметами, куди попало. Ті з напасників, що не могли їх досягнути, окликами взивали до дальшого биття. Бл. п. Мих. Лапчак дістав тоді багато ударів, між іншим в голову, з яких усі були смертельні, спричинюючи заломання черепу і підстави черепу. Обвинуваченим Іванові Куріці й Михайлові Цимбалістому доказано в слідстві, що саме вони били Лапчака по голові і спричинили його смерть, зате дальші обвинувачені як напасники юрби, що збірно напала на пок. Лапчака, брали тільки участь у побитті.

Побитий рівночасно юрбою Семко Кураш дізнав по вислідам судово-лікарських оглядин ушкодження потиличної кости, що спричинило тревале каліцтво й ушкодження лівої руки, що потягнуло за собою забурення у здоровлю понад 20 днів. Напасники вдерлися відтак до середини домівки читальні „Просвіти" і здемолювали ціле її внутрішне уладження, розбивши при цьому дві лямпи, двері і шиби.

Зпід домівки читальні юрба пішла в село, демолюючи і нищачи мешкання поодиноких господарів, котрі чи то з рації своєї приналежности до українських товариств, чи теж з причини кориснішої маткової ситуації уходили за т. зв. „націоналістів". У цей спосіб напасники у свому руйнуючому поході ушкодили по черзі 33 мешкальні доми, бючи шиби у вікнах, ломлячи віконні рами, а в деяких випадках нищачи навіть внутрішне уладження мешкання, як фіранки, меблі, кухонне і столове начиння, постіль, образи і т. д. В акті обвинувачення наведено подрібні шкоди на основі оцінки, яку перевела окрема комісія на місці. В часі того походу, що тревав кілька годин, побили тяжко 87-літнього Тимка Базара на його обійстю, при чому обв. Теодор Лапчак ударом шаблі зломив йому руку і зробив його калікою. Обвинувачені Бичек, Галайко і Дільний були постійно недалеко юрби, кермуючи її вчинками й заохочуючи нападаючих до пімсти.

Першого дня розправи переслухано усіх обвинувачених, що по черзі як на команду перечать вину, кажучи, що в нападі, погромі, убивстві і в тяжкому побитті не брали ніякої участи, а складові частини зброї, знайдені у них при ревізії, знайшов на полі хтось з їх родини. На питання предсідника розправи, як це пояснити, що їх пізнали свідки на місці нападу, заявляють, що всі свідки казали неправду, або у слідстві перед судею набрехали на них зі злости.

Розправу будуть вести до суботи цього тижня, бо покликано 135 свідків, між тими з акту обвинувачення 59 (здебільша пошкодованих) і 76 свідків оборони, головно на ствердження алібі пошкодованих обвинувачених.

Про вислід розправи повідомимо окремо негайно після проголошення вироку. Тут тільки згадаємо, що до Настасова прийшло недавно з Франції почтовими переказами 1.800 золотих під неточною адресою одного з місцевих комунарів. Тому, що адреса була неточна, гроші з поворотом відіслано до Франції.

Найкраща ловля.

В одній із дуже вдатних і веселих американських фільм, ми недавно оглядали серію знаменитих залицянь молодого репортера до дочки міліонера. Міліонер, надутий та пережитий тип з невинною манією — риболовця. Про риби, вудки, про способи ловити їх може годинами говорити. Слабу сторону міліонера використовує на свою користь адоратор недоступної дівчини батьківських міліонів і вдає знавця вудкарської штуки та подає себе за досвідного риболова. В цей спосіб здобуває ласку батька й проти волі панни вибирається з вим на ловлю пстругів.

Пригода рибалки з неправдивої події, що полює за пстругами в бистрій, бурхливій, гірській ріці, моглаб надхнути, щоб створити нову приповідку: „Риба сміласяб". Хоч репортер махав вудкою, як хлоп ціпом, то таки зловив золотого пструга. Цим вратувався в опінії панни, що не дуже вірила в його рибальський талант і здобув признань батька-міліонера. Золотий пструг приніс рибакові щастя, бо по ріжних перипетіях зловив і серце міліонерки.

— Такий дурник, а вдалась йому й рибка й панна, — завважує молодець, що недалечко сидить.

— Не цей мудрий, хто в куті сидить, але той, хто ризикує, — реплікує товаришка молодця.

— І сліпій курці трапляється зерно. В фільмі все йде, як по маслі, в житті буває інакше...

— Теж буває навпаки: в житті діється, як у фільмі.

— Романтизм, дорога пані.

— Де там, не маю нічого спільного з романтизмом, але вірю в чуда, що їх робить сильна воля. Рибак-аматор зловив своє щастя тільки тому, що міцно бажав. Колиб ви хотіли, пане Ромку, то й ви зловилиб свою золоту рибку.

— А це як?

— Десь недавно я розказувала Вам про мого свояка, що кілька літ сидів на марній посаді й вкінці добився свого. Сьогодні має свій дім...

— Жінку, діти, ревматизм... Пощо це говорите, панно Зоню?

— На те, щоб Ви помудріли й виловили вкінці з життя те, що треба.

— Я не рибак і теж не вибираємося на ловлю.

— Цього від Вас не бажаю. Нагода золотої рибки трапляється і в Америці лише раз в рік, а нагода здобути майно повторяється у нас постійно й часто.

— Зацікавлюєте мене. Якщо тут не йде про відкриття копальні діямантів або золота, з охотою зариззикую.

— Догадливістю не грішите, пане Ромку. Не висилаю-ж Вас до Каліфорнії, ані до Трансильванії, але найзвичайніше і найпростіше до колектури по льос до першої кляси трицятьвосьмої Державної Льотерії.

— А, це що іншого, тількиж тепер запізно. Але завтра рано біжу по білет.

— І сніть про золоту рибку. Сни справджуються.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" ч. 2.

М. ШЕЛЕСТ-ШУМЛЯНСЬКИЙ.

5

Герой революції - Тарадайка.

— Пане добродію. Такої партії нема. То наші вороги видумали, що є українська партія. Це, пане добродію, цілий нарід, а не партія. Не слухайте тієї наволочі, пане товаришу. Є український сорокміліоновий нарід, а він так само, як і кожний культурний нарід, має есерівську партію і есдеківську, і буржуазні партії, і яка хочете. Ми, Богу дякувати, маємо все, тільки не маємо такої паскуди, як істинно-русских, поміщиків і всякої чорної сотні. Ось я належу до партії есерів.

Хтось із гурту, де далі бушувала дискусія, сказав, що до якоїсь там установи наспіло розпорядження — перевести діловодство на українську мову.

Це повідомлення викликало серед частини гурту вибух здивування та обурення. Почулися вигуки: „А де ж свобода?!" Есер покинув Терентія Трохимовича і впірнув у гущавину, звідки зараз залунав його голос:

— А ви ж як собі думали? Ви хотіли б, щоб на нашій землі ваші чинодрали писали далі по свойому, а не мовою того народу, з котрого триста років пють кров?!

Хтось із присутніх бородачів у військовім однострою додав громовим голосом

— Та ми їх так придушимо таких-то синів, що вони по китайськи писатимуть, не то що по українськи, шпона кацапська!

— Правильно! Правильно! — заревла громада.

Це був вершок драматичного напруження. Від цього моменту, завдяки авторитетному слову бородача в одежі військовій, перевага виразно та остаточно перейшла на бік українців.

Того самого дня Терентій Трохимович записався при допомозі згаданого есера до партії українських соціялістів-революціонерів. Нова партія зробила на нього ще ліпше враження, ніж стара. Вже коли доходили до канцелярії партії, то можна було пізнати, що там живуть веселі люди. З відчинених вікон залунала чудова пісня:

„Ревуть, стогнуть гори-хвилі
В синенькім морі..."

Товариш Терентія Трохимовича на ходу підхопив оксамитним тенором другу половину:

„Плачуть-тужать козаченьки
В турецькій неволі".

Коли Терентій Трохимович ввійшов до середини канцелярії, його перше враження було, що попав до млина. За густим димом довго не міг розібратися, що до чого. Аж трохи оговтавшись, побачив гурти молодих людей і поодиноких товаришів, ріжно одягнених, хто в чумарку, хто в шинелю, хто в австрійську халамиду, а на головах також бовваніли ріжні шапки, від салдатської кучми починаючи і земгусаркою кінчаючи. Товариство ходило, стояло, сиділо, курило, співало.

— Товариш Єсли! Де ви там? — голосно, перекрикуючи співців, гукнув провідник Терентія Трохимовича. З гурту співаків виділстався парубок в австрійськім військовім однострою і підійшов на поклик.

— Прошу, пане товаришу?

— Треба записати до партії нового товариша, ось цього — і передав Терентія Трохимовича товаришеві Єсли, а сам пішов доспівувати.

— Як прошу називаєтеся, пане товаришу? — спитав товариш Єсли, присівши до стола.

— Терентій.

— Добре, а як пишетеся?

Терентій Трохимович не зрозумів і хотів показати, як це пишеться, але хтось із боку сказав:

— Ви не розумієте. Вас питаються, як ваше прізвище, себто як ваша фамілія?

— Та не „як ваше прізвище?" Цеж москалізм! Треба казати „яке ваше призвіще" — зазважив хтось другий.

— Та не призвіще, а прізвище! — відрізав перший.

— Призвіще!

— Ні, прізвище!

— На Полтавщині кажуть призвіще!

— А в нас на Київщині кажуть прізвище!

— Вибачте мене — вмішався земгусарин: — але полтавська мова є сама правильна.

(Далі буде).

З природи і життя.

ВІТАМІНА Е.

Вітаміну Е винайшов щойно дуже недавно, бо в останніх літах Еванс. Вітаміни це хемічні тіла, що находяться в поживі у дуже малих скількостях, просто невидних, а проте є конечні при відживі, бо їх брак викликує важкі хоробові прояви. Клясичним прикладом авітамінози (браку вітаміни) є кривуха у малих дітей, звана популярно англійською хоробою. Вчені дослідили, що брак вітаміни Д, спричинює саме цю недугу, бо як такій дитині з кривухою (розмягчення кісток) подавати нпр. тран, що в ньому є вітаміна Д, чи насвітлювати сонцем чи кремінною лямпою, під яких впливом повстає у товщі людської шкіри вітаміна Д, то недуга уступає.

Новонайдена вітаміна Е є ще з хемічного погляду незнана; вона є дуже опірна на ділання тепла, квасів, кисня тощо. Вітаміна Е є конечна для доброї праці полових заліз і для правильного розвитку людського плоду в лоні матері; вона впливає теж на ріст по половій зрілости і посилює силу мязів. Брак вітаміни Е в поживі викликує у самців занидіння ядер і невилічиму неплідність. Зате для жінок брак вітаміни Е є менше небезпечний, бо жіночу безплідність через брак вітаміни Е легко вилікувати. Жінці треба її лише підчас сповнювання розродчих функцій (перебування плоду в утробі, кормлення плоду грудьми), позатим є вона для жінки неконечна. Авітамоза Е викликує хоробові зміни у ложиську, внаслідок чого плід родиться неживий. Вчені виказали, що королева бджіл т. зв. матка, годується поживою дуже засібною у вітаміну Е; як відомо бджола-матка є дуже плідна і продукує 175 тис. яєчок на рік.

Вітаміна Е находиться в природі головно в зернах збіжжя і то головно у свіжо зростаючім. Багато її є в городовині, нпр. має її чимало салата, люцерна, шпінак, біб, фасоля. Також є вона в овочах (банани), в молоці, білку і жовтку курячих яєць. У звіринім організмі є вона передовсім у товщі і (мало) в мясі. Також находиться у таких продуктах органічного походження, як нафта і торф.

Як бачимо, з огляду на те велитенське значіння для одної із найважніших чинностей людського організму, а саме для функції розплоджування, є вітаміна Е дуже потрібним складником нашої поживи.

Недавно вдалося д-рові Гергаке з Гетинги добути вітаміну Е у формі екстракту із субстанцій, в яких находиться вітаміна Е. Той витяг поданий безплодним через брак вітаміни Е звірятам, усуває у них прояви подібні до кастрації, причім всього кілька міліграмів (міліграм — це одна тисячна частина грама) того витягу привертає досліджуваним звірятам плідність і побуджує їх до видавання на світ потомства.

Добути витяг вітаміни Е у дуже сильно чинній формі має значіння в медицині та у годівлі худоби, бо побуджує її до збільшеної плідности.

Б. Г—й.

ФІЛЬТРОВАНЕ ПОВІТРЯ.

Як відомо, у замкнених поміщеннях, де перебуває при праці чи на розвазі велике число людей, повітря скоро занечищується домішками пилів, диму тощо. Тому в Америці вже віддавна уживають до очищування повітря спеціяльних фільтрів. В Европі їх покищо мало, бо фільтраційні прилади дуже коштовні. Але ось тепер появилися в Америці дешеві фільтри, при цьому незвичайно справні. Їх випробувано вже у велитенських заведеннях Рокефелера та Національного Банку.

Ці фільтри для очищування повітря зроблені зі шкляної вовни. Вони виглядають як великі скриньки із сітчастими стінками, виповнені шкляною вовною. (Шкляна вовна — це тонкі делікатні волокна із спеціяльно приладженого шкла, що зовсім пригадують виглядом і прикметами вовняні нитки). Від сторони входу повітря до фільтра шкляна вовна є пакована вільно, незбито і грубоволокниста, а від сторони кімнати чи салі є вона тонковолокниста і густо пакована. На першій частині затримуються більші частинки пилу, саджі тощо, на другій дрібненький пил та бактерії. Крім того шкляна вовна є ще спеціяльно імпреґнована, щоб збільшати прилипність пилу до неї.

Такий фільтр очищує повітря на 98 прц., значить навіть у дуже задимленій та запиленій місцевости можна мати чисте, неначе гірське повітря. По занечищенні фільтру заступають його новим, бо вони дуже дешеві. Повітря проходить крізь них скоро, бо фільтр 50×50 цм. із продувом повітря 1.5 м. на секунду перефільтровує за годину 1380 м³., що дає змогу вдержати доплив чистого повітря до навіть дуже обемистої салі.

Лік від їді вужа.

Досліди останніх двох літ виказали, що трійлива отрута вужів і змій, подавана людям у малих давках, ділає лікувально у деяких схоріннях. Ще минулого року писали про досліди у лікуванні пістряка (рака) у людей впорскуванням їді кобри, дуже трійливої індійської змії. Ця метода лікування опиралася на дослідах із впорскуванням їді кобри пістряковатим мишкам; у них після цього мали зовсім зникати пістрякові гудзи. Однак у людей цей спосіб не вдався.

Тепер фізіольоґи відкрили нову прикмету ділання їді вужів. Вони ствердили, що трутина австралійського вужа, т. зв. тигрового вужа, розбуджує приспішене ціпеніння нормальної крови. Та прикмета трутини австралійського вужа є така сильна, що під її впливом холоне навіть кров позбавлена сили ціпеніння домішкою нпр. цитриніяну соду.

Ціпеніння крови є взагалі цікавим і складним процесом. Знаємо всі, що коли нпр. при скаліченні видобудеться назверх кров, то по короткім часі 4—6 мінут вона ціпеніє і засихає. Нормальна кров ціпеніє під впливом ферментів, що змінюють розпущений у крові білок — фібриноген, на нерозпускальний — т.зв. фібрину. До того процесу треба ще, щоб у крові було вапно. Колиж додамо до крови нпр. цитриніяну соду, то з крови випадають нерозпускальні вапневі соли, а сама кров тратить можність ціпеніння.

Додатній вплив їді австралійського вужа на ціпеніння крови зужитковано у лічництві при лікуванні гемофілії. Це є недуга, в якій саме кров є позбавлена здібности ціпеніння. У такого хорого навіть найменше скалічення може бути смертельне. Ця недуга є дідична, причім дідичать її лише мужчини, а переносять жінки. На гемофілію хорував м. ін. син останнього російського царя Олексій, і син б. еспанського короля Альфонса.

При лікуванні кровотеч, спеціяльно при гемофілії, згадана їдь тигрового вужа показалася дуже спасенною, бо коли інші протикровотечні ліки (нпр. таніна адреналіна, тощо) не можуть стримати кровавлення пр. з рани, то дуже мінімальна кількість їді тигрового вужа, приложена в тампоні на місце, що кровавить, викликує ціпеніння крови і стримує кровотечу.

Це добродійне ділання вужевої отрути випробувано в Америці, де находиться багато фарм, на яких годують вужів, спеціяльно з огляду на їх цінну їдь.

КАНАЛ КРІЗЬ МАЛЯЮ

Британські Індії є заслонені від сходу півостровом малайським, що довгим на 2.000 км. язиком входить у індійський океан. Всі кораблі, що пливуть до Китаю, Японії та сумежних країн, мусять цей півострів обїздити навколо. На самім кінці півострову стоїть могутня англійська твердиня Сінґапур, що має контролю над рухом кораблів з індійського океану на Тихий. Це очевидно не всмак японцям, тому вони хочуть перерізати малайський півострів каналом, що став би новою індійською дорогою на Тихий океан, коротшою від попередньої на 2.000 км. Канал мали би перекопати у місці, де малайський півострів широкий всього на 42 км.

Це місце належить до королівства Сіяму. Перекопання цього каналу булоб великою конкуренцією для англійського Сінґапур, бо він втратив би великі доходи, що їх побирає від кораблів, що перепливають вузину Маляка. Також проектована морська дорога булаб небезпечна для англійців під військовим поглядом, бо давалаб японцям змогу скоро перепровадити свої війська у напрямі британських Індій, тому англійці стараються усіми силами не допустити до будови цього каналу.

——o——

ЗДОРОВЛЯМ ПЛАТЯТЬ ЗА ПРАЦЮ.

Робітничий синдикат волокнового промислу в Англії дослідив на підставі анкети, що 20 прц. робітників, що працюють у ткальнях бавовни, хорує на недуги віддихових доріг наслідком шкідливого дразнення їх бавовняним пилом. Найбільше хорують робітники заняті при терлицях. Синдикат звернувся до уряду з просьбою признати наслідки шкідливого ділання пилу бавовни на здоровля робітників як професійної хороби, за котру працедавець мусить заплатити відшкодування.

МІНЕРАЛЬНІ БАГАТСТВА РОСІЇ

Великанська територія, що творить тепер СССР, має велитенські багатства мінеральних злож. На думку фахових журналів головним багатством Росії є нафта. Її має там бути 3.200 міл. тон, на решті-ж земної кулі є 9—10 тис. міліонів тон, значить на тій території находиться третина ропи цілого світа. Далі багато там (з великим процентом чистого металю) залізної руди, бо аж 10,5 міл. тон. Також три четвертині всього запасу манґану на світі лежить на території давньої Росії. Четверте місце займає Росія щодо багатства злож міди (17 міл. тон); олова є там 4,5 міл. тон, цинку 6,5 міл. тон.

Крім цього Росія має значні зложжя ніклю і платини; щодо продукції золота, то Росія займає друге місце по південно-африканській Унії. Біда тільки, що большевики не вміють тих скарбів використати і дати такій багатій країні добробут.

НОВЕ ЛІКУВАННЯ ІСХІЯСУ

Всім відомо, яким прикрим схорінням буває ісхіяс — це є запалення головного нерву ноги. У Відні оголосив д-р Пендль свої висліди над лікуванням ісхіясу, впорскуючи в околиці виходу нерву із стрижня 150 цм.³ сільного розчину новокаїни. Це впорскування дає негайні висліди. Хорі, що не могли й рушити ногою підіймаються та йдуть собі весело на прохід.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

У морських глибинах.

Висвітлення тайн Атлянтику.

Німецький корабель-шукач „Метеор", який переводив недавно розшуки на полудневім Атлянтику, покинув тепер знову свою матірню пристань і виплив на повне море переводити розшуки на північнім Атлянтику.

Майже десять літ треба було, щоб зібраний „Метеором" багатий матеріял у р. р. 1925—1927 посортувати і опрацювати. Завдяки тій експедиції мали люди змогу довідатись про незвичайно важливі справи. Перший раз в історії людства переведи систематичні досліди морського дна і зладили докладну карту з усіма горами й долами морського дна. Правда, вже давніше пороблено деякі досліди морського дна і на морських картах означено глибінь деяких місць. Але ці карти означували морську глибінь тільки на деяких означених лініях, що ними постійно пливуть кораблі. Зате „Метеор" перевів досліди морського дна кусень по кусневі.

Гори на дні океану.

Важка дослідна праця „Метеору" дала зовсім новий і вірний образ морського дна. Ці досліди додають, що велитенські підморські пороги творять величезний гірський ланцюг, який іде через цілу довжінь Атлянтику і ділить його на дві кітловини. Цей ланцюг розпадається на дві частини на висоті рівника і Капфердійських островів. Саме ці нові підморські „дороги" треба буде прослідити докладно.

Очевидно, що ті всі досліди не булиб можливі і такі прецизійні, якби не найновіші винаходи. Від толі, як професор Бем у 1924 р. винайшов відповідний прилад-грузило, могли всі поміри відбуватись у приспішенім темпі. Новий винахід ріжниться від давнього грузила тим, що він спирається на записуванні звукових хвиль. На підставі часу, який гомін потребує, щоб вернутись із морського дна знову до дослідника, можна зовсім докладно визначити глибінь моря в кожному місці.

Сила нечутних хвиль.

Останніми часами нове грузило ще більше видосконалили. Тепер досліди ведуть при помочі ультразвукових хвиль. Цей новий винахід тому кращий від попереднього, що багато звуків не доходило до людського вуха чи пак вухо не могло зловити майже нечутних хвиль. Щойно новий винахід давав змогу виловити всі звукові хвилі, при помочі скріпленого гомону. Незвичайні прикмети цього приладу можна собі уявити хочби тільки в цей спосіб, що інтенсивність одного ультразвукового проміння сильніша 10.000 разів від гарматнього вистрілу. Прилад нотує все дуже прецизійно і автоматично. Праця незвичайно облекшена, бо коли корабель переїздить над частиною морського дна, відповідний апарат получений з грузилом записує криву лінію морського дна з докладністю одного центиметра.

При помочі цього нового приладу переведуть також докладні досліди і поміри на північній частині Атлянтійського Океану, які криють у собі незбагнуті морські тайни. При попередніх помірах там, де направду повинна була бути глибина кількасот метрів, зміряно прихапцем леддви кілька метрів. Очевидно, що заходила небезпека, що на деяких місцях могли бути підводні лави і рафи, небезпечні для кораблів. Кораблі виминали ті місця побоюючись катастрофи. Щойно найновіші поміри виказали, що море є куди глибше у тих місцях, як морські карти подавали. Значить, або попередні поміри були фальшиві, або під водою відбулися якісь зовсім основні зміни. Підчас попередніх помірів у часі бурі прилади були безвартісні. Тепер „Метеор" основно вияснить цю дивну загадку морського дна

Нова полоса дослідів.

Околиця нових дослідів „Метеору" лежить між 20 і 55 ступнем геогр. ширини. Спершу хотять учені прослідити полосу між Капфердійськими і Канарійськими островами. Зокрема хотять прослідити тепер північні вітри, які віють через згадану групу островів і викликують іноді сильні буревії. Вони стоять у сильнім звязку зі зимними морськими струями. Розвязка цієї загадки матиме величезне значіння, тому, що летунська лінія, яка лучить Европу з Африкою і Полудневою Америкою, веде саме через ту полосу.

Привілеї англійських королів.

Англійський король має найріжнородніші, закріплені довголітньою традицією привілеї. Між іншими привілеями, кожна голова зловленого на теренах Англії кита є власністю короля. Також власність короля є кожний перший осетр зловлений у ріках Великої Британії. На весільнім бенкеті королеви Вікторії подали на підставі цього привілею осетра зловленого в Темзі. Крім цього від деяких громадян і королівських нотаблів дістає король щороку скатерть вартости 3 шилінгів, пару білих голубів, два білі заяці, катапульту, фунт кменку, коня з вирядом, пару багряних панчіх, кліщі, погребач, футро і нічну шапку. Частина тих дивних привілеїв тепер зовсім перестаріла і щойно з нагоди королівської коронації деякі привілеї знову відживають, як символ давнього підданства англійських панів королеві.

Спір між Рузвельтами.

Всі Рузвельти в Америці походять з одного роду, що прибув до Америки з Голяндії.

Але 70 років тому вони поділились на два табори, демократи з Гайд Парку, Н. Й., що має 18 членів роду, й републиканці з Ойстер Бей, Н. Й., що має 25 членів.

Президент Рузвельт є з табору демократів, а перший президент з того роду, Теодор Рузвельт, був з табору републиканців. Тепер його син вважає своїм обовязком виступати проти президента Френкліна Рузвельта.

—o—

Вінчання Вітторіо Мусолінія.

Дня 5. лютого ц. р. в маленькій церковці св. Иосифа у колі найближчої родини відбулось вінчання старшого сина Мусолінія з мілянською красавицею Орсулею Буволі. Церкву окружили відділи „балілля" і чорні мушкетери „дуче". В середині була тільки найближча рідня і деякі запрошені гості, між ними Марконі, маршали Бальбо, де Боно.

Молода ввійшла до церкви рука в руку з Мусолінієм. У другій парі інша донна Рашель Мусоліні з женихом Вітторіо. У третій парі ішла мати молодої з предсідником палати і батьком міністра закордоних справ, графом Чіяно. Молоду пару повінчав парох церкви св. Йосифа.

—o—

ДОСЛІДИ НАД МОРСЬКОЮ НЕДУГОЮ.

Психофізична дослідна стація в Одесі рішила поробити досліди над причинами морської недуги. Лікарським оглядинам і дослідам передали 154 особи, які перейшли ріжнородні бурі на Чорному Морі. Висліди тих дослідів були справді ревеляційні. Лікарі переконались, що діти до 3 літ і старці зовсім невразливі на морську недугу, тому, що нервна система, яка реєструє колихання в дітей ще зовсім не розвинена а в старших майже зовсім заникає. Лікарі переконались ще, що глухі також на колихання зовсім невражливі. У висліді тих дослідів дослідна стація набрала переконання, що найкращим засобом проти морської недуги є мішанина атропіни і скополяміни.

КРАЙ БЛИЗНЯТ.

Бельгійський дослідник африканських праліс і джунглів професор Форбіе прислав із Конга вістку, у якій він подає, що він віддалений 200 км. від Стенлейвілле попав у муринське племя, яке своїм наскрізь примітивним побутом доказує своє походження від якогось старого й могутнього муринського народу, який тепер вже вимер.

Учений подає ревеляційні дані, що серед того муринського племени майже кожний мурин має свого двійняка, бо цей муринський народець складається з кількох тисяч населення, а з того половина самі близнюки. Бельгійський учений задержався довше серед того племени, щоб досліджувати те цікаве явище такої великої скількости близнюків.

60 РОКІВ ВИСИЛАЮТЬ ПШЕНИЦЮ З КАНАДИ

Дня 21. жовтня 1876 р. вислано з Вінніпеґу, Манітоба, (Канада) перший раз кораблем 857 бушлів пшениці. Дня 21. жовтня 1936 як у шістьдесяті роковини цієї події, припинилась на часок торгівля на пшеничній біржі у Вінніпеґу й президент біржі, Довлер, вручив в дарунку від біржі гарну палицю 72-літньому Дікові Спірові, який 60 літ тому приїхав був із своїм батьком із фарми у Спрінґфільд на возі з пшеницею, що пішла на ту першу посилку.

Спір є одиноким живим чоловіком, що був при започаткуванні експорту пшениці з Вінніпеґу. Всі фармери, що тоді звезли свою пшеницю до міста, а було їх 12, померли крім одного, Олександра Ґібсона, що має тепер 86 літ

СМЕРТЬ НАЙГРУБШОГО ФРАНЦУЗА.

Із пасажу Ґріссе вийшов перед кількома днями скромний похоронний похід. Кілька вінків, трибарвний прапор і збірна могила, яка скупчувала на собі увагу глядачів.

Так виглядав похорон Жоанеса Люї Бертініє, найтовстійшого і найгрубшого парижанина. Важив він 245 кг., а ширина його тіла була 2.50 м.

Бертініє незвичайно любили в дільниці, де він мешкав. Була це весела, життерадісна людина. Підчас війни проф. Бальтазар мусів ампутувати йому руку, від тієї пори Бертініє почав товстіти чимраз більше. Ніяке лічення не помагало. Вкінці Бертініє махнув на все рукою, відмовився від дієти і перемінився у найтовстішого і найгрубшого парижанина. Своєю новою назвою дуже гордився. Помер на грудну недугу.

—o—

ОТТАК СОБІ.

Бувають інтеліґенти з душами лякеїв і лякеї з душами інтеліґентів.

*

Кожний дурень думає, що він анонімний.

*

Пощо голосно каятись, коли можна тихо грішити

*

За жонатого дурака червоніється його жінка, за нежонатого ціле громадянство.

*

Ціле життя вдержатись у точці замерзання може тільки покійник.

*

Жінка творить клімат, а муж робить погоду.

*

За молоду любимо жінок, на старости розуміємо їх.

Українська справа темою конференції міністрів Туреччини й Італії.

Римський кореспондент „Ное Ціріхер Цайтунг“ повідомляє, що на деннім порядку дискусії між міністрами Чіяно і Рушді Арасом підчас їх стрічі в Медіоляні були такі справи: 1) Безпека в середньоморському басейні, 2) справа признання конвенції щодо проливів, заключеної у Монтье Італією, при чому Італія мала поставити умогиву, що турецької суверенности над Босфором і Дарданелями ніколи не використають для цілей большевицького імперіялізму. 3) **Справа народів, які мешкають довкруги Чорного Моря і на Кавказі, а саме України, Криму, Грузії і Азербейджану, що їх долею Туреччина цікавиться** з огляду на расове споріднення (дотичить це очевидно тільки Криму і Азербейджану) і **з огляду на політичну безпеку, а Італія з огляду на безпеку і на засади міжнародньої справедливости. (В.У.).**

КОЛИБ...

Маленьке слівце: „колиб“, маленьке, але яке важливе. Стрічаємося з ним майже не щодня в розмовах, на місті, в каварні, в крамниці, у фризієра — всюди. Ба навіть досить часто стрічаємо його в часописах, у репортажах, інтерв'ю.

„Колиб“ я мав на науку, то..., колиб я мала гроші, то..., колиб мені вдалося, то...“

Що йде за цим слівцем „колиб“?

Багато, дуже багато побажань, мрій, бажаних цілей.

Експедиторка в крамниці каже: „Колиб я могла вчитися в драматичній школі, то дісталасяб на сцену або до фільму“.

Урядник каже: Колиб я мав гроші, заложив би власне підприємство. Трамвайний кондуктор звірюється: Колиб я міг собі дозволити на кільканадцятьмісячну науку на курсах то дістав би посаду механіка. Це саме говорить шофер таксівки, це саме повторює манікюристка, бюраліст, технік, адвокатський аплікант, всі, що мріють про кращу, ніж досі будучність, більш успішну працю, кращі зарібки, самостійність.

Та не всі здають собі справу, як можна собі помогти. Не всі знають або памятають про те, якто кілька місяців тому добродійка К., скромна бюрова робітниця, завдяки виграній на Державній Льотерії зуміла осягнути бажану ціль: заложила власну крамницю, що добре розвивається.

Про це саме всі повинні памятати, що жаліються на свою долю й сумно, безпорадно нарікають: „Колиб я мав, то яб...“ Нехай тямлять про великі можливости виграння на Державній Льотерії і візьмуть льос до першої кляси триццятьвосьмої льотерії, а переконаються, що Фортуна не така сліпа, як про неї думають.

Ідилля в еміґрантській кольонії у Львові.

Неодин читач „Діла“, який, перекидаючи автоматично вчорашне число, глипнув на 10 сторінку, — широко з дива розкрив очі: у рубриці оголошень, над якою виразно зазначено, що за неї Редакція не відповідає, як платний петитовий анонс поміщено звіт з загальних зборів Клюбу Українських Еміґрантів у Львові, що відбулись 6. ц. м. Вже сам цей факт, що інформаційний матеріял, що його звичайно дають власні справоздавці Редакції, або що його з вдячністю приймає Редакція від членів тієї громадянської установи, яка перевела свої сходини, — вже сам факт, що той матеріял міг попасти до ґазети лише „фуксом“, задніми адміністраційними дверима з поминенням Редакції, — кидає дивне світло на Клюб Українських Еміґрантів та на ті останні його загальні збори. І справді: ще більше счудування огортає людину, коли дочитає той оригінальний „анонс“ до кінця. Виходить з нього, що „попередня господарка Клюбу провадилась нефахово, недбайливо і марнотравно, що довело господарку Клюбу до дезорґанізації і поважних матеріяльних втрат“ і що, як винуватців цих прикрих історій (під „нефаховою і марнотравною господаркою“ більшість читачів напевне зрозуміє, що це тільки делікатне окреслення якихось зловживань чи попросту злодійства) виключили з Клюбу 4-ох членів: А. Жука, А. Петренка, М. Тарановича і Д. Гонту, „які останніми часами від праці в Клюбі відійшли“ (при цьому ще маємо згадку про § 9. статуту: але і зі стилізації і зі змісту оголошення виходить ясно, що причиною виключення була та „нефаховість, недбайливість і марнотравство“). І тому читач ловиться за голову: як це так, щоб „до дезорґанізації і поважних матеріяльних втрат“ довели установу громадяни, з яких дехто має імя широко відоме в галицькім і наддніпрянськім громадянстві?

Але в отому платному звіті не додано ще одної цікавої подробиці: що вся Контрольна Комісія, яка властиво єдино компетентна ствердзкувати матеріяльний стан Т-ва і ставити відповідні внески, зреклася мандатів саме на знак протесту проти поведінки голови Клюбу, що разом зі своїми прихильниками й однодумцями в той спосіб зрозумів „санацію відносин“. А в цій Контрольній Комісії, яка зсолідаризувалася з А. Жуком, А. Петренком і тов., засідали такі діячі: Володимир Дорошенко, Мих. Корчинський і проф. Василь Сімович. Тут уже нічого не розуміємо: вірна analьoґія з останніми московськими процесовими ребусами. Бо або Дорошенко, Жук, Корчинський, Сімович, Петренко — це громадянські шкідники і дезорґанізатори (одні безпосередні, другі покривають їх шкідницьку роботу), а тоді це мало не кінець усьому зорґанізованому українству, бо цеж люди, що належать до інтелектуальної та громадянської еліти, з іменами, записаними в історії української культури та історії українського визвольного руху, — або все це якась штудерна інсценізація із закулісовими інтриґами і темними ціллями. У тому другому випадку це теж річ дуже сумна, бо діється на терені громадянської орґанізації, у м. Львові, у 1937. році, зі свідомою чи несвідомою участю знову таки цілого ряду українських громадян.

Про „ідиллю“ в еміґрантській кольонії у Львові ми мали від деякого часу ріжні відомости. Ми навмисне стримувались від порушування цієї справи на сторінках преси, раз тому, що не хотіли встрявати у внутрішні справи орґанізацій, в яких діють поважні громадяни, що самі можуть дати собі раду з ріжними непорозуміннями, а далі й тому, що чекали, поки дехто спамятається, зречеться диктаторських амбіцій, набере більше такту й перестане грати небезпечну гру — вічно одних висувати проти других, тільки зі зміною персонажів. Про методи деяких наддніпрянських провідників у Львові: називати своїх особистих противників раз „польськими аґентами“, то знову „большевиками“, залежно від „фіґури конюнктурного кадриля“ та обставин, — про ці нечувані методи напишемо ще іншим разом: ценоторійно відома справа, на яку недавно натякав і Галактіон Чіпка у своїх „Відгуках дня“ на сторінках „Діла“.

Але тепер історія прийняла форму прилюдного скандалу: адже кинено прилюдно тавро на діячів, які від довгих літ працюють у наших, галицьких таки установах, які в тих установах займають поважні становища, які ввійшли в місцеві галицькі товариські гуртки, які втішаються загальною пошаною краевого українського громадянства. І тому це вже не є „внутрішня справа“ тої чи іншої еміґрантської установи. Не є „внутрішньою справою“ і та специфічна пікантерія даної „санації відносин“ у Клюбі Еміґрантів, що поміж виключеними найшовся теж голова братньої другої еміґрантської орґанізації у Львові. Адже п. А. Петренко є головою Товариства Допомоги Еміґрантам, яке користується моральним і матеріяльним кредитом у галицького громадянства! Виходить, що при 4-ох еміґрантських орґанізаціях у Львові (львівський відділ Українського Центрального Комітету, Т-во Допомоги Еміґрантам, Союз Українок-Еміґранток) 4-ох членів управи одної орґанізації (Клюбу) виключає 3-ох інших членів управи, та ще й членів-основників орґанізації (4-ий виключений був тільки рядовим членом). Було би смішно, якби не було сумно....

Річ ясна, що поклик, що його находимо при кінці того вчорашнього платного оголошення: щоб місцеве українське громадянство підтримало Клюб Українських Еміґрантів, відвідуючи його харчівню та уладжувані імпрези, — буде мати цілком протилежний ефект. Кому хочеться ходити до Клюбу, на якого терені діються скандалічні історії, в якому нездорова й напружена атмосфера?! Очевидно: місцеві громадяни підтримають Клюб Еміґрантів, але після переведення справжньої санації, з усуненням відтіль елементів, які викликують оту несмачну й зайву, тільки спільним усім нам ворогам потрібну, скандалістику

—o—

Успіхи під Мадридом.

Підчас учорашніх боїв під Мадридом національні війська здобули 4 батерії протилетунських гармат, панцирний поїзд, 7 полевих гармат, 2000 ручних гранат і два мінометни.

ПІД БІЛЬБАО БЕЗ ЗМІН.

Урядовий комунікат ради оборони Більбао повідомляє, що вчорашній день проминув на баскійському фронті зовсім спокійно, за винятком відтинку Ейбар, де відкинено сильний наступ національних військ.

НАЦІОНАЛЬНИЙ КОРАБЕЛЬ ЗБОМБАРДУВАВ БАРСЕЛЬОНУ.

В Барсельоні почули коло год. 1-ої в ночі грюкіт гармат від морського берегу. Одночасно загуділи алярмові сирени і погашено в місті всі світла. Національний корабель плив здовж пристані і обстрілював ті самі обєкти, що підчас попереднього бомбардування. Прибережні оборонні батерії відкрили пальбу і приневолили національний корабель до втечі. По двох годинах місто набрало зовсім нормального вигляду.

—o—

По широкому світі.

У Палестині повстала арабська терористична орґанізація „Христос і Магомет“, якої завданням є активна боротьба проти жидів.

Американське самоходове товариство „Дженерал Мотор“ заявило, що страйкарі не хотіли покинути фабрик і нарушили державний закон. 500 робітників не дає змоги десяткам тисяч своїх товаришів вернутись до праці та безправно промовляє в їхньому імени. Цей конфлікт може довести до проголошення виняткового стану.

У бельгійському парляменті рексисти заатакували предсідника парляменту Існана, що підчас подорожі до Еспанії висловився проти нейтервенції. Дискусія перейшла в бійку, в якій побито м. ін. посадника Брюсселі Макса і міністра публичних робіт Мерльо.

Франція — як говорять у Букарешті — видвигнула під впливом праського уряду проект затіснити співпрацю між державами Малої Антанти. Франція ґарантувала би Чехословаччину проти німецького наїзду.

—o—

НОВИНКИ.

— **Машини до писання і до шиття всяких систем і прибори до них, по найдешевших цінах,** прецизійна направа машин всяких систем поручає **Юліян Ломага — Львів, ул. Валова 11. Одинока українська фірма в тій ділянці.** Наука писання на машинах. 115-115

— **В справі щомісячного безплатного книжкового додатку.** Нашим точним Вп. Передплатникам пригадуємо, щоби враз із передплатою на лютий прислали найдалі до 15. II. на порто безплатного книжкового додатку 25 сотиків. Хто не долучить до передплати 25 сот., тому книжки не зможемо вислати. Одночасно звертаємо увагу, що книжковий додаток на лютий і дальші місяці дістануть безплатно тільки ті наші **точні і безпосередні передплатники,** що вплатять найдалі до 15-го кожного місяця 5 зол. за пренумерату і 25 сот. на порто. Просимо на це звернути увагу, щоб не тратити непотрібно часу й коштів на листування. Нові передплатники дістануть безплатний книжковий додаток за той місяць, за який пришлють передплату в сумі 5 зол. і 25 сот. на порто.

— **Заходом Т-ва ім. П. Могили** в пятницю 12. ц. м. в 19. год., в салі „Української Бесіди“ відбудеться виклад д-ра Василя Пачовського „Княжі літописи“. Вступ вільний.

— **Загальні Збори Секції Аплікантів при С. У. А. у Львові** відбудуться в суботу 13. лютого ц. р. в год. 14.30. у домівці при вул. Підвалля ч. 7., ІІІ. п. у Львові. Приявність усіх членів Секції обовязкова! — **Виділ**

— **Академічні Вечорі у Львові та в Бродах.** В неділю 14. ц. м. в год. 18. відбудеться в салі „Української Бесіди“ у Львові (Рутовського 22.) виклад п. н. „Оптимізм чи песимізм?“ Прелеґент: о. ред. д-р Й. Скрутень ЧСВВ. — Того самого дня в год. 12. відбудеться виклад у Старих Бродах, а в год. 18. у Бродах-місті на тему: „Молодь і Церква“. Прелеґент: о. д-р І. Гриньох.

— **Позір, Дрогобич, Борислав та околиця!** В неділю 14-го ц. м. у Дрогобичі в салі „Сокола“ і в понеділок (Стрітення) у Бориславі в салі кіна „Паляс“ відбудуться вистави „Наталки Полтавки“ з Марією Сокіл, Василем Тисяком, І. Романовським та ін. в головних ролях. Як відомо, вистави „Наталки“ в цьому складі наших передових оперових артистів мали небувалий успіх у Львові (у Великому Театрі) та в усіх наших більших містах у краю.

— **Стан рік** у станиславівському воєвідстві представляється так: Води рушили на Дністрі, Пруті, Лімниці, Свічі, Сукелі, Чечві, Дубі і Лужанці. На Дністрі сперлися леди біля залізничого мосту під Єзуполем. Лід сягає до 3.40 м. пониже мосту. Комунікація до залізничої стації Дубівці відбувається човном. На Пруті стан води піднісся на 90 цм. На Лужанці пов. Долина на просторі 400 м. криги затарасували русло ріки, так, що вода грозить заливом мешкальних будинків. На ріці Чечві в Тужилові сперлися леди на просторі 200 метрів. На інших ріках лід ще стоїть і вода пливе по леді.

— **Звишка цін жита і пшениці** зазначилася від кількох днів у краю з причини недостачі довозу і подажі. У Сх. Галичині і на Волині платять за сотнар жита 21.50 зол., у Варшаві 23.75, на Поморі 27. Загально думають, що після привернення нормальної комунікації дальша звишка припиниться.

— **Дешевий будівельний матеріял на будову шкіл.** У звязку із заповідженим обсадженням 5.000 учительських посад виринає справа будови нових шкіл. Господарський комітет рішив улекшити сільським громадам цю справу, відступаючи по знижених цінах і на кредит будівельний матеріял з державних лісів. Державні ліси продаватимуть дерева на ту ціль з опустом 33 прц. із цін, які беруть державні тартаки і надлісництва.

— **Знову засудили війта.** Перед карним трибуналом окружного суду в Станиславові відповідав Петро Винничук, секретар і війт з Угринова Долішнього, що присвоїв собі 316 зол. з громадських податкових грошей та 379 зол. з асекураційного відшкодування, яке прийшло поштою одному погорільцеві. Дефравданта засудили на 8 місяців умовної вязниці.

— **Кари на учасників бльокади університету.** Міністеріяльна комісія у Варшаві почала судити учасників бльокади варшавського університету. В першому дні засудили 10 студентів на усунення з академічного життя на 1 до двох літ, а одного студента видалили до кінця шкільного року.

— **Львівська хроніка.** На годинникаря Авраама Шльосмана (Шептицьких 31.) напали вечором, коли він ніс додому валізу з біжутерією вартости 1.500 зол., якісь грабіжники і вирвавши йому з рук валізу, втікли. — Андрій Арабський (пл. Стрілецька 3.) повідомив поліцію, що його 12-літній син Роман, учень вселюдної школи, утік з двома товаришами і більше додому не вернувся.

— **Краєва хроніка.** Суд присяжних у Станиславові засудив Юрка Радовецького з Бабча пов. Надвірна на 2 роки вязниці за фальшування монет. — В тартаках Розенберґа в Дрогобичі і Шенфельда в Доброгостові скінчився страйк візників, що дістали 60—68 прц. підвишки. — З наказу дрогобицької прокуратури арештовано громадського писаря з Уличного, Юрка Галюка під закидом спроневірення 4.000 зол. — В Лисці станиславівського повіту до мешкання Генрика Германа добулись в ночі два грабіжники і стероризувавши зброєю домівників, забрали ґардеробу вартости кількасот зол.

— **Арештували ошуканця.** Стрийська прокуратура розвела слідство проти Озії Мольдавера із Журавна за ошуканство на шкоду кн. Гелени Чарториської в сумі 30.000 зол. Мольдавера арештовано.

— **Випала з потягу.** На лінії Львів—Перемишль між стаціями Родатичі і Судова Вишня випала з потягу 18-літня дівчина і тяжко потовчена лежала на насипі. Знайшов її залізничий шлюсар і повідомив стацію в Судовій Вишні, куди доставили її в непритомному стані. Лікар ствердив заломання черепа і рани на цілому тілі. Правдоподібно випала з вагону через необережність. Її відставили до львівського шпиталю. Хто вона, покищо не знати.

— **Загадочна смерть в каплиці.** В селі Голубах ковельського повіту захоріла на грипу 19-літня Геновефа Гарасимович. Її чоловік рішив відвезти її до лікаря в місті, однак по дорозі вона вмерла у залізничому вагоні. Тіло відставлено до цминтарної каплиці в Ковлі. Коли на другий день піднесли віко домовини, здивувалися дивним виглядом небіжки. Мала ще рожеві лиця та губи, а на зеркальці, приложеному до рота, була слідна пара. Все промовляло за тим, що жінка находиться в летаргі. Одначе покликаний лікар ствердив зновy смерть. На енерґійне домагання найближчої рідні похорони відложили до другого дня, а при домовині поставили сторожу. На другий день не було вже сумніву щодо смерти. Всеж таки родина запевняє, що небіжка замерзла в каплиці.

— **Обікрав церкву.** До православної церкви в Деревлянах біля Рівного вломився свого часу злодій і вкрав скарбону з готівкою 61 зол. Поліційне доходження ствердило, що гроші взяв церковний староста Антін Бусель і пропив їх у шинку в компанії. Окружний суд у Рівному засудив Бусля на 6 місяців вязниці і припинив йому кару на 4 роки, якщо зверне вкрадені гроші до 30 днів.

— **Ограбили купця в Раві Руській.** До мешкання купця Нахмана Кляйнера в Раві Руській вломилися в ночі замасковані злодії, які мабуть довідалися, що він привіз зі Львова більші гроші. Домівники почули якийсь рух, а Кляйнер навіть крикнув, кличучи сусідів. Одначе в домі настала тишина і Кляйнер думав, що йому причулося. Тимчасом вломники сховались у другій кімнаті або влізли під ліжка. Коли притихло, бандити вилізли зі своїх криївок. Налякані домівники не мали відваги ставити опір грабіжникам, які в їх очах забрали готівку та векслі на 1.500 зол. і канделябри вартости 2.500 зол. Опісля грабіжники спокійно відійшли і пропали без сліду.

— **Два касові вломи.** До городського суду в Рожнітові пов. Долина вломилися вночі злодії, розпороли залізну касу і забрали з неї готівку 264 зол. — До бюра каси Стефчика в Косові добувся якийсь вломник, вибивши колом отвір у стіні. Розбити каси, в якій було 360 зол., йому не вдалось і він утік тою самою дорогою.

— **Напад на учителя.** В селі Ядачі пов. Тарнобжеґ хтось стрілив крізь вікно до мешкання управителя школи Іжицького, а потім вибивши шиби, вліз до середини. Вчитель утік на під, а тимчасом грабіжник забрав годинник, гроші і пістолет, все загальної вартости 300 зол.

— **Голяндська наслідниця престолу кн. Юліяна** виїхала зі своїм чоловіком із Криниці до Будапешту, а звідтам вибереться в поворотну дорогу крізь Швайцарію до Голяндії.

— **Польські робітники у Франції.** Французька преса повідомляє про жахливу траґедію, що розігралася на одній французькій фармі в селі Піско в околиці Монтморансі. Недавно хтось убив власника фарми Бекарта, після чого втік робітник Саладяк, що був там занятий. Він пішов до сусідньої фарми і забрав зі собою дві служниці, які там працювали, кажучи, що кличе їх поліція задля вияснення справи вбивства його хлібодавця. По дорозі Саладяк кількома стрілами з револьвера вбив одну служницю, Анну Зазулю, а її товаришку француженку ранив. Опісля вернувся на фарму, де працював, замкнувся у своїй кімнаті, і коли до дверей почали добуватись поліціянти, двома стрілами постріливя тяжко. Слідча влада певна, що Саладяк убив теж власника фарми Бекарта. Анна Зазуляк і Саладяк походять з Польщі і подали себе за поляків.

— **Кит затопив корабель.** Як повідомляють з Осльо, в північних сторонах Атлянтійського океану, один норвеський корабель зустрівся з величезним китом. Корабель ушкодився так сильно, що затонув, а залога мусіла перенестись на інший корабель.

— **Мамо!** Ах, як чудово було на тім підвечірку! Їла я багато, багато, без перерви — таке то було добре. Був крем помаранчевий, джем помаранчвий і велика купа знаменитих помаранч. Були вони такі соковиті та солодкі, що ми їх їли зовсім без цукру і все нам було мало. Щойно тепер догадалася мама всього: її малий смакун говорив про Яфські помаранчі, бо саме вони мають такі прикмети і рішила купувати тільки Яфські помаранчі, бо Яфські є не лише найліпші, але також розмірно найдешевші.

— **Боротьба з грипою.** Недавно видані розпорядки, що мають на меті побороти ґрипу в цілім краю, доказують найліпше, що епідемія поширюється і всім загрожує. Боронімся перед грипою — це гасло нинішнього дня. Стараймося тій недузі протиділати або здушити її в зародку, вже підчас легкого кашлю, хрипки та інших початкових проявів простуди. Успішними в тих випадках є випробовані на цілій земній кулі, оригінальні пастильки **Valda**, поручувані найбільшими лікарськими повагами. Отже нічого дивного, що в теперішнім часі боротьби з ґрипою пастильки **Valda** всі купують в аптиках і дроґеріях.

—o—

✝ Посмертні згадки.

ІВАН ГОЛЕЙКО, емер. директор окруж. суду в Сяноці, помер по важкій недузі 9. ц. м. у Львові у 61. р. життя. Покійний був не лише зразковим мужом, батьком, але й активним громадянином. По скінченні середніх шкіл у Перемишлі і Самборі короткий час учителював, опісля працював як судовий урядовець у Городку, Судовій Вишні та в Сяноці, де пережив більшу частину свого життя як начальний директор суду. Саме в Сяноці розвинув теж найбільше свою громадянську діяльність. Перед війною був одним з тих нечисленних українських піонірів на Лемківщині, які ширили національну свідомість серед лемків, задурманених москвофільством. За цю свою діяльність ледви врятувався з рук озвірілих мадярів у 1914 р., бо таким чином вороги хотіли позбутись його раз на все. Підчас визвольних змагань арештований кількома наворотами, пережив тяжкі дні у вязниці в Сяноці, Хирові й Перемишлі та в таборі на Домбю. Одначе ці тяжкі переживання ще більше загартували його і по війні ввесь час аж до кінця свого побуту у Сяноці, себто до 1934 р., працював як член виділів культурно-освітніх та господарсько-кооперативних установ. По переході на емеритуру і переїзді до Львова працював у Наук. Т-ві ім. Шевченка, де полагодив маєткові справи Белелуї і багато часу й енерґії вложив у придбання фондів на допомоги для наших студентів. З тією метою з доручення Виділу Н. Т. Ш. стягав енерґійно залеглі довги від старих довжників Н. Т. Ш. та новіших довжників Т-ва Прихильників Освіти, що позичили гроші на свої студії. Матеріяльна допомога студентам стала єдиною ціллю його життя, бо як батько шестеро дітей, який усім дав високу освіту та виховав їх на свідомих і чесних членів нації, розумів якнайкраще недолю бідної української молоді. — В. Й. П.!

КЛИМ ВАХНЯНИН, професор української державної ґімназії в Перемишлі, помер ненадійно 30. січня ц. р. на удар серця у 53. році життя.

Покійний уродився й виріс у Перемишлі, там теж учився в українській ґімназії, а в рр. 1904—1908. студіював у Львові в університеті клясичну фільольоґію. Після закінчення студій почав свою учительську працю в українській перемиській ґімназії і там працював аж до смерти з малими перервами в часі війни, коли то його „помилково“ арештували й відправили до табору в Талерґофі, де довелось йому пережити важкі та прикрі хвилини.

Покійний був людиною тихої, спокійної вдачі і поза належанням до наших товариств не брав живішої участи в громадянському житті, обмежуючись до совісної праці в ґімназії. Крім фільольоґії мав іще одну улюблену ділянку своєї праці, а саме музику і спів, у якій працював з успіхом як дириґент ґімназійної орхестри, а деякий час і в „Перемиському Бояні“ та в філії Музичного Інституту ім. Лисенка.

Величавий похорон Покійного відбувся 2. лютого ц. р.

Вічна Йому Память!

—o—

Спортові новинки.

Змагання у Відні: ФАЦ — Вакор 3:2, Адміра — Гельфорт 4:2. Адміра грала без Бікана. Рапід — ФЦ Він 3:1, Вінер С. Ц. — Фаворітнер 3:0.

Інавґурація мистецтв у Будапешті. Перші лігові змагання грала Ференцварош — Будафок 4:1. У товариських змаганнях Уйпешт переміг Будай XI 3:0.

—o—

Дописи.

БЕРЕЖАНИ

Загальні Збори Філії „Просвіти“. Комунофільський дух, який у Бережанщині всякими шпарами почав втискатись до українських установ, був також причиною розгардіяшу, що запанував був у філії „Просвіти“. Це примусило Головний Виділ припинити в чинностях Виділ Філії та установити Кураторію. Щасливо дібрана Кураторія потрапила до 3 місяців настільки оздоровити відносини в Філії, що показалося можливим скликати вже на день 2. II. 1937 р. Загальні Збори. Збори ці пройшли з такою повагою та діловитістю, яких вже давно Бережанщина не бачила. Простору салю Українбанку виповнили вщерть делеґати читалень та члени Маслярського Товариства. Це головно молоді селяни. Відрадне і симпатичне враження робила присутність значного числа інтеліґенції, що й підчеркнув у своїй при-

вітній промові провідник Зборів м-р В. Логуш. Було передовсім багато священиків, які по соборчику явилися гремідьно на Зборах. Зате вражала відсутність жіноцтва та народнього учительства. Звіт з діяльности за минулий час — спеціяльно за час урядування Кураторії — складали м-р Логуш та урядовець Філії М. Карач. Делегати Філії відбули в останнім часі 41 поїздок до читалень, головно на загальні збори, які відбулися майже у всіх читальнях Бережанщини — а є їх у повіті 58; 22 читальні мають власні домівки. Членів у всіх читальнях є 6.050, отже на 1 читальню випадає 104 членів. Загальне число книжок у читальняних бібліотеках 13.946, себто 240 книжок пересічно на одну читальню. При читальнях є 14 хорів і 3 трубні орхестри. Аматорських гуртків 27 — їхня праця сильно утруднена, бо від червня староство не дає дозволу на імпрези, через що і фінансовий стан читалень слабший. Не дало теж староство дозволу на переведення збірки на дар „Просвіти", та на поклик Кураторії зложили читальні 800 зол., які переслано до Матірнього Товариства. При деяких читальнях функціонують гуртки доросту та гуртки самоосвітні. Живу співучасть у праці Філії брало студентство, якому голова Кураторії подякував з місця. Цілу низку цінних вказівок та уваг подали обі люстратори Матірнього Товариства, які злюстрували в повіті значне число читалень. Уваги їх причиняться до поглиблення просвітянської праці та до управильнення діловодства по читальнях. Люстратори ці, як відпоручники Матірнього Товариства, зложили Кураторії за дотеперішню успішну працю подяку та звільнили від дальших обовязків. На внесення комісії-матки вибрано новий Виділ Філії в такім складі: м-р В. Логуш, голова, о. О. Кордуба, заст. голови, м-р Товчук, секретар; м-р Поплавський, ем. учит. В. Цалинюк, міщанин О. Бідула та студ. Я. Пашківський — члени Виділу; о. Пастух, студ. Котлярчук та гром. Свердун — заступники виділових; радн. Ф. Козовський, ем. проф. Бобак і проф. С. Сендецький — Контрольна Комісія. По короткій і річевій дискусії та наміченню пляну праці на дальшу мету (курси для бібліотекарів, для провідників гуртків та доросту, концерт у честь Шевченка і т. д.) принято одноголосно резолюцію, якою напятновано шкідливу працю комуністів та радикалів. Відспіванням національного гимну Збори покінчено. **В. Ц.**

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

Д-р Лянгузі.

КОЛОМИЯ.

22. січня в Коломиї. Для вшанування великих роковин 22. січня відбулося того дня заходом „Коломийського Бояна" в салі Щадничої Каси „Свято пісні". Програму виповнили: промова проф. Дм. Николишина, соля сопраністки п. Роми Гуміліович, деклямація п. Г. Пшепюрської та продукції мішаного й мужеського хору „Бояна". Промовець, навязуючи до роковин 22. січня, вказав на обовязок громадянства усвідомити собі різницю між провідною ролею на Сході Европи, до якої покликало нас Боже Провидіння на початку нашої історії за княжої доби, і тою, до якої ми скотилися через свою внутрішню роздвоєність у переломових моментах нашої бувальщини. Перейшовши до історії останнього зриву, вказав на неоцінене надбання, яким є стрілецька пісня, що вилилась зі схвильованої надіями, радощами, смутками й болями душі відомих нам авторів — УСС-ів (Р. Купчинського, Л. Лепкого, М. Гайворонського й тов.) та, попавши в тон народньої пісні, сама на наших очах перетворюється в народню, стаючи рівночасно новим чинником національного перевиховання народніх мас. У тій частині подав коротко та прозгладно огляд стрілецької пісенної творчости та її пізнішої мистецької обрібки. Закінчив словами Б. Лепкого: „Отсе тая червона калина, що во вік не зівяне, сподає її Україна, як із мертвих повстане", до якої М. Гайворонський зложив прекрасну бальору мельодію. Після промови, попередженої гимном УСС „Гей у лузі червона калина", відспіваним мужеським хором, пішли дальші точки програми. П. Рома Гуміліович відспівала 4 пісні: М. Гайворонського „Ой впав стрілець", Н. Нижанковського „Засумуй трембіто", опісля Чайковського „Коби знала я" й Барвінського „Ой поля". Перша пісня була для неї дещо за низька; зате дальші запрезентували молоду сопраністку як помітну співацьку силу: голос у неї мягкий, мельодійний, в середніх і вищих тонах дзвінкий, металічний, інтонація певна й чиста, дикція правильна. Співала інтелігентно з повним відчуттям мельодії і змісту пісні та відразу зєднала собі прихилля слухачів. Доповняв її вміло ведений фортепяновий дострій п. І. Николишина. П. Г. Пшепюрська деклямувала змістову „Оду до пісні" Р. Купчинського зі зрозумінням і гарною інтонацією. Мішаним хором відспівав „Боян": М. Гайворонського 1) „Видітали сиві орли" і „Їхав стрілець"; 2) „Журавлі" і „Нема в світі", 3) „Коло млина" і „Гей там у Відьхівні", 4) „Курилася доріженька", „Шумить, гуде дібровонька". Виконання усіх цих пісень (появилися друком минулого року) було зразкове. Диригент п. Р. Ставничий підійшов до цих нових інтерпретацій стрілецької пісні з пієтизмом і з питомою собі дбайливістю та дав слухачам справжні хорові перлини. Мужеським хором відспівав „Боян" крім згаданого гимну Ф. Колесси: „В горах грім гуде" (тут трапилися дрібні ритмічні непорозуміння) і Лисенка „Гей не дивуйтесь" з фортепяном. Цілий концерт залишив дуже миле з мистецького боку враження і засвідчив, що керма „Бояна" є у випробованих руках. Алеж (чи в нас може бути що без „але"?) — публика, не та, що була, але та, якої не було... Раз треба прилюдно пришпилити факт, що коломийське громадянство щораз виразніше відтягається від участи в наших імпрезах. Були вже Шевченківські концерти, на яких салі світили пустками, був такий концерт у честь Митр. Шептицького, а оце вже таки сороміцьки порожніми зяхало нечисленних слухачів „Свято пісні" в таді важні роковини. Ті самі люди, які дуже пильно відвідують кіна, бойкотують усі українські імпрези, навіть такої ідейної ваги, як день 22. січня. Деякі дикастерії наче висилають як на сміх делегації (українська держ. гімназія одного!). Падемо наглядно де далі все нижче... Розуміється, „Свято пісні" закінчилось дефіцитом, бо ніякого розкуплення білетів наперед, як інформує „сумлінний" дописувач „Н. Час" не було. Був справді мороз, але більший той у душах і серцях людей, який і літом не уступає, ніж термометровий, який нікому не перешкодить виконати свій громадянський обовязок.

(см.)

Протиалькогольний і Протинікотинний Курс.

Головна Рада українського протиалькогольного і протинікотинного т-ва „Відродження" у Львові подає до відома, що в днях 16, 17, 18 і 19. лютого ц. р. у домівці т-ва „Відродження" у Львові, вул. Чарнецького ч. 26 (партер праворуч) відбудеться курс в такою програмою:

Вівторок 16. лютого: год. 17.30 святочне відкриття курсу; год. 17.35—18.20 Алькоголь ворог людини — реф. м-р Микола Ценко; год. 18.20—19 Чому повна абстиненція? — д-р Зенон Залуцький; год. 19.—19.45 Методика боротьби з алькоголізмом — м-р Ярослав Чума.

Середа 17. лютого: Год. 17.30—18.15 Абстинентський рух в насвітленні католицької Церкви — реф. о. д-р Володимир Фіголь; год. 18.15—19 Алькоголь — суспільне лихо — м-р Михайло Хомяк; год. 19—19.45 Світогляд молоді та боротьба з алькоголем і тютюном — реф. Іван Стебельський.

Четвер 18. лютого: год. 17.30—18.15 Тютюн — грізна отрута — реф. д-р Олена Носковська; год. 18.15—19 Міжнародне положення українського протиалькогольного й протинікотинного руху — реф. д-р Софія Парфанович; год. 19—19.45 Жінка в боротьбі з отрутами — реф. м-р Ярослава Островська.

Пятниця 19. лютого: год. 17.30 Відкриття виставки й пояснення протиалькогольних образів та висвітлення протиалькогольної фільми — реф. Іван Костюк.

Листування Редакції.

Вп. Б. Л., Станиславів: Посилки з мин. тижня, про яку пишете, ми не дістали.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Театр „Заграва"

ТЕРЕБОВЛЯ:
11. II. Муравлі.

ТЕРЕБОВЛЯ.
13. II. Рожевий шлях.

ХОРОСТКІВ:
14. II. Голгота.

ЧОРТКІВ:
15. II. „Камо грядеши?" I. ч. Вініцій і Лігія.
16. II. II. ч. Смерть Нерона.
17. II. Муравлі.

Великий Театр:

11. II. четвер, год. 7.30 ціни найнижчі „Подружжа".

Пятниця, 12. II. год. 8. веч. Виступ Рут Сорель і Джордж Ґрок.

Субота, 13. II. год. 7.30 веч. ціни найнижчі „Подружжа".

Неділя, 14. II. год. 3.30 попол. ціни найнижчі „Подружжа". Год. 8. веч. опера „Кармен".

Понеділок, 15. II. год. 7.30 Премієра! „Життя не сон".

Кіна.

АПОЛЬО: „Пані міністер танцює".
АТЛЯНТИК: „Варвара Радзівілівна".
ВАНДА: „Червоний султан" і „Я в семім небі".
ГРАЖИНА: „Пан із міліонами".
ЕВРОПА: „Ніч перед битвою".
КАСІНО: „Циганське дівча" (Льорель і Гарді), „Лови на ведмедя".
КОЛІСЕЙ: „Небезпечний флірт", „Нащо працювати" з Фліпом і Фляпом.
КОПЕРНИК: „Марія Стюарт" з Фр. Марчом і додаток.
МАРУСЕНЬКА: „Кличаки і джаурі" та „Пять дівчаток з Канади".
МЕТРО: „Серця зі сталі".
МІРАЖ: „Маю 19 літ", „Осудженець".
МУЗА: „Останній коханець" і пляс тична фільма.
ПАКС: „Хрестоносні походи".
ПАЛЯС: „Два дні в раю" з Евг. Бодо.
ПАН: „Я невинний!"
РАЙ: „Смертельний скок" із Гарі Пілем".
СВІТ: „Смертельний скок" із Гарі Пілем".
СТИЛЕВЕ: „Легкодух" і ревія.
ТОН: „Жовтий скарб" з Гейрі Купером.
УТІХА: „Таємна жінка", ревія „Говори про кохання".
ХИМЕРА: „Нинішні часи" з Чарлі Чапліном.

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5.)
„Кіцбігель".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 11. лютого 1937.

Берлін (357) 10.00 Нар. пісні, 14.15 Розр. музика, 16.30 Оповідання, 17.00 Сучасна музика, 19.15 Форт. соната ес-дур Вебера, 20.10 21.00 Музика, **Братислава** (299) 17.25 Віольончеля, 18.10 Мадярські пісні, 19.25 Словацькі нар. пісні, **Будапешт** (550) 12.05 Вок. концерт, 17.30 Скрипка, 18.25 Циг. музика, 21.50, 22.00 Камер. музика, **Білгород** (437) 20.00 Рецитації, 22.20 Нар. пісні (до 3.00), **Відень** (507) 15.15 Авд. для дітей, 17.05 Баляди Леве, відсп. Е. Йон барит., 19.30, 20.00 Ревія пробових, **Дайтшляндзендер** (1571) 10.00 Нар. пісні, 14.00, 16.00 Музика, 20.00 Спів. речітаціль Тіяни Лемніц (у прогр. пісні Моцарта, Райхгардта, Шуберта, Шумана, Брамса, Вольфа), **Кошиці** (259) 13.30, 18.00 Для Закарпаття, 17.20 Словацькі нар. пісні, **Мілано** (369) 17.15 Вок. концерт, 20.40 21.00 Радіодрама, 22.00 Сучасна камер. музика, **Мінхен** (405) 10.00 Нар. пісні, 10.30 Авд. для дітей, 13.15 Популярний концерт, 16.30 Концерт солістів, 16.55 Концерт на клярнет і орх. ф-моль Вебера, 17.10 Ґренерові пісні (альт, барит.), 18.00, 19.00 Орх. концерт, 21.40 Пісні й баляди, **Прага** (470) 17.15 Нар. пісні, 18.00 Легка музика, 19.25 Сальон. квартет, 21.00 Російська сучасна музика, **Радіо Парі** (1648) 9.30 Авд. для господинь, 12.00, 13.15 Симф. музика, 14.15, 15.45 Спів. ресітал, 16.30 Виклад із університету, 17.30 Театр Увви, 22.00 Камер. музика, спів, **Рим** (421) 17.15, 20.40 Розр. концерт, 21.00, 22.00, 23.00 „Приятель Фриц" оп. Масканьї.

Пятниця, 12. лютого 1937.

Берлін (357) 14.15, 20.10 Розр. музика, 19.15 Пісні й форт. музика, 21.00 Говорена оперетка Г. Роте, 22.35 Вок.-інстр. концерт, **Білгород** (437) 18.30 Пісні й арії, **Братислава** (299) 20.20 Клясичні пісні, 21.00 Концерт рел. музики, **Будапешт** (550) 12.05 Концерт орх., 13.30 Циг. музика, 17.30 Сальонова музика, 19.30, 20.00 21.00, 22.00 Опера; **Брюселя флям.** (322) 21.00, 22.00 „Польська кров" оп. Недбаля, **Відень** (507) 15.15 Тріо на форт., скр і віол. г-моль Вебера, 16.30 Авд. для дітей, 17.10 Арії та пісні, Д. Ервальд мецосопр., 19.30, 20.00 Віденські настрої, 20.50, 21.00 Ваґнерівський концерт, Меркер сопр., Вольф барит., 22.30 Веселі мельодії, **Дайтшляндзендер** (1571) 14.00 16.00 Музика, 15.15 Дитячі пісні, 18.00 Форт. ресітал, 20.10 Спів, музика, **Кошиці** (259) 18.00 Для Закарпаття, **Мілано** (369) 17.00 Трансм. з акад. св. Сесилії, смичк. квінтет, 19.00 Розр. музика, 21.00 Симф. концерт, **Мінхен** (405) 16.50 Концерт солістів, 18.00 Розр. концерт, 22.35 „Ворота вічности" поезії з муз. ілюстрацією, **Прага** (470) 17.00 Квінтет п-дур Моцарта, 19.10 Мельодії зі звукофільмів, 20.05 Французька сучасна музика, **Радіо Парі** (1648) 14.15 Спів. ресітал, 15.30 Театр Уляви, 17.00 Камер. музика, 18.45 Форт. ресітал, 21.45, 22.00, 23.00 Вечір пісенькарів, **Рим** (421) 17.15 Концерт квартету цитристів, 19.00 Розр. музика, 20.40, 21.00, 22.00 „Юсеї" оп. Беваньского.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 11. лютого 1937.

6.30 Ранішня авдиція, 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.15 Ранішній денник, 7.25 Програма на днині, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.30 „Море" муз. поранок; сопран, скрипка, вок. ансамбль, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Орх. концерт, 12.40 Полудневий денник, 12.50 Що я думаю про кормлення худоби зимою, 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Орбіс говорить, 15.18 Рекламовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Легкі пісеньки з гр. пл., 15.55 Куток гумору, 16.00 Верді, з гр. пл. і Програма на завтра, 16.20 „Лютий" гутірка для старших дітей, 16.35 „Психічна гігієна у вихованні", 16.50 „Година казок", концерт орх., хор, солісти, 17.50 Найновіші видання про балтійські справи, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Сніговий комунікат, 18.13 Спортові вістки, 18.20 Форт. твори Ліста, гр. пл., 18.35 „Людвик Чарновський" відчит, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 У століття смерти Ол. Пушкіна: „Моцарт і Сальєрі" Ол. Пушкіна; Пісні до Пушкінових слів відсп. Ядв. Гупертова в супр. фортепіяну; „Антар" симф. поема на основі Пушкіна (з гр. пл.), 20.30 Дрогобич — місто соли та нафти, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Дреґе-Шілева: спів, фортепіян, 21.15 Плити для знавців, сучасна симф. музика, гр. пл., 22.30, 23.00 Легка музика у вик. малої орх.

Пятниця, 12 лютого 1937

6.30 Ранішня авдиція, 6.33 Руханка. 3.50 Музика з гр. пл., 7.15 Ранішній денник, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.30 Для старших дітей: Люди моря, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Музика з гр. пл., 12.40 Полудневий денник, 12.50 Сон у сільському господарстві, 14.30 Концерт байок, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Реклямовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Мо... перед мікрофоном: Від Весниду до Балтика, 15.55 Туристичний інформатор, 16.00 Серенади з гр. пл., 16.15 Гутірка з хорими, 16.30 Р. Вагнер, із гр. пл., 17.00 Із країни вітряків і рік, що плинуть угору. 17.15 Моцарт: Дівертементо ес-дур на скр., альтівку та віол., 17.50 Говорена енциклопедія, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10, 18.16 Спортовий порадник, 18.20 Залізниця на услугах туристики у Сх. Галичині, 18.30 Г. Гандл: Чайковскійна, з гр. пл., 18.40 Забута діяльність Г. Роданського, 18.50 Лісові новини, 19.00 „Емі Форстер" новеля Конрада, рецитує Ст. Ярач, 19.20 З піснею по краю, 19.45 Оп. фрагмент, 20.00 Гутірка: Флет, 20.15 Концерт орх., Гебе-Тарвала спів, 21.15 Вечірній денник, 21.25 Актуальна гутірка, 21.30 Із альбома Кетельбі, орх., хор, солісти, 22.30 „Скажи мені що читаєш, скажу тобі хто ти", скеч, 22.45 Танк. музика з гр. пл.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельги бельг. 89.33, 88.97, Долари американські 5.28-25, 5.29-50, долари канад. 5.28.50—5.26.00, Фльорени, гол. 289.55—288.85, Франки фр. 24.61—24.55, Франки швайцарські 120.75—120.45, Фунти англ. 25.86—25.79, Ґульдени данц. 100.00—99.80, Корони ч. 18.42—18.37, Кор. дан. 115.45—115.16, Кор. норв. 129.95—129.62, Корони шв. 133.30—132.97, Ліри італ. 27.88 — 27.78, Марки фінл. 11.43 —11.40, Марки нім. 212.36—211.94, Шил. австр. 99.20—99.80, Марки нім. срібні 130—126.

Акції.

Банк Польський 1.0.00, Цукор 28.50, Вугіль 18.00, Ліпіпоп 13.75, Стараховичі 33.00, Габербуш 37.00.

Тенденція вдержана.

Папери.

3 пов. інвест. 1. ем. 65.00, серія непот. 3 пов. інвест. 2 ем. 65.75, серія непот. 5 пов. кон. 53.50, 6 прем. дол. 63.50, 63.25, 4 прем. дол. 47.50, 47.75, 7 пов. стаб. 150.00, купон 159.69, 4 консол. 52.50, 52.00, 52.15, 50.25, 50.35, два ост. др. 4 і пів зем. серія 5 49.25, 49.50, 4 і пів Варшава 53.00, 53.25, 5 Варш. пов. 55.38, 55.00, 55.50, 56.25, ост. дрібні.

Тенденція для пов. дещо сильніша. Для листів вдержана.

Збіжжя.

Львів, 10. II.

За 100 кг. льоко вагон Львів:

Ячмінь одн.	24.25—24.50
Ячмінь на мливо	23.50—23.75
Ячмінь паст.	22.50—22.75
Овес шт. І. незадощ.	21.75—22.00
Овес шт. І. А	21.25—21.50
Овес шт. ІІ.	21.25—21.50
Овес шт. ІІ. А	20.50—20.75

Інші курси незмінені.

Звідомлення збіжевого ринку Центросоюзу з дня 10. ц. м.

Ціни за 100 кг. люзом, льоко вагон-стація заладовання:

льоко ст. заладов.:

Пшен. збірна 750 гр/л 5%	25.75—26.75
Жито збір. 694 гр/л. 3%	21.50—22.00
Ячмінь пашн. 621 гр/л. 4%	21.25—21.50
Овес легко задощ. 444	19.50—20.00
Овес не задощ. 456	20.00—20.50
Гречка 10%	27.00—27.50
Кукурудза жовта	19.50—19.75
Кукурудза червона	20.75—21.00
Коноп. сім'я	38.00—39.00
Соняшникове сім'я	40.40—40.00
Насіння льону	48.00—49.00
Конюшина чер. натур.	100.00—105.00
Конюшина чер. без каняники	105.00—110.00
Конюш. ч. без каняки 96%	115.00—120.00
Вика сіра	17.00—17.50
Вика темна	18.00—18.50

Тенденція звишкова.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що від дня 10. лютого ц. р. кооперативам платив за льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок без опакування	2.65 зол.
1 кг. масла десеров. бочкове включно з бочк. опакуван.	2.70 „
1 кг. масло експ. включно з експ. опакув. платить дефінітивно	2.70 „
молоко від 11. І. ц. р.	0.16—0.17 „
копа яєць	3.70—3.80 „

Тенденція на масло і молоко сильна, а на яйця вичікуюча.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 10. II. ц. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці льоко подвіря птахоубойні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індички І. кл., добре укисчені, повногруді	1.15 зол.
Індики І. кл., добре укисчені, повногруді	0.95 „
Курки молоді І. кл. біло й жовтоніжки від 1.50 кг. вгору	1.00 „
Качки товщені І. кл. щойно від 1.80 кг. вгору	1.15 „

Слабших сортів від вище поданих не приймає.

ОПОВІСТКИ.

Виказ XXIX.

На викупно Українського Городу, через Адміністрацію „Нового Часу" зложили в зол.: Районова Молочарня, Береги 5, Районова Молочарня, Баральчиці 5, Районова Молочарня, Лютовиська 5, Радн. Микола Фірманюк, Снятин 5. Д-р Август Задурович, адв. Снятин 5. Ірина і Іван Соколи, Кам'янка Стр., з нагоди прощання громадянами Жовкви 3. Антін Возник, Калуш 2. Народний Дім, Передільниця, Нове Місто 2. Лобода Іван, Переворськ 2 і кличе: о. Гр. Фадину, Цециба, о. Юр. Савчука, Присліп, проф. М. Хруща Нове Місто, Поморя, Андр. Кругла з Ділушицях, Н. Левицький, Павлокома 2 і кличе: Івана Бушманюка і Юлію Гладишовську, Микул. Богач Остап, Підвечерн 2 і кличе: Е. Міхаловського, Перемишль і Коритовського Калуш. Іван Лобай, учит. із Сокольник 2 і кличе: учит. Василя Веця з Ходорова і Миколу Божиковського з Бережан. о. Любомир Головацький, Журавно 2 і кличе: Івана Паламаря і Вікентія Мигасевича, Журавно. Вікентій Мигасевич, адв. Журавно 4 і кличе: о. Юрія Боднара, пароха с Рійковець, д-ра Миколу Білецько о. Журавно, Мих. Чаприцького, ем. суддю Журавно, о. Волод. Левицького, пароха з Володимирець. Іван Паламар, Журавно 2 і кличе: Семена Кузика, Семена Тептеха, Степана Федака, дир. Р. Ш. і Миколу Кавку, всі зі Журавна. Микола Макух, Рава Руська 4 і кличе: д-ра Данила Богачевського, адв., інж. О. Богачевського, дир. Івана Богачевського, д-ра Степана Божика, адв., інж. Вол. Глібовицького, д-ра Богдана Карпевича, адв., інж. Корнила Целевича — всіх в Раві Руській. о. Ілля Оренчук, Снятин 2. о. проф. Проць, Снятин 2. д-р Іван Подюк, Снятин 2. Василь Кунда з Мельнича 1 і кличе: Петра Гудиму з Тартакова, Романа Стадника з Теклівки, Яця Куцика, госп. з Журавна і Семка Лаврика госп. з Журавна. Кооп. Єдність, Вербів 15. Д-р Осип Цюпка, суддя в Богумині Ч.С.Р. 10 і кличе: інж. В. Мурашка Ужгород, інж. С. Лащенка Берлін, інж. А. Артимовича Перемишль, інж. Г. Новака Львів, о. С. Сапрува Дрогобич. Кооп. Єдність, Комарів 10. Едвард Старецький, ем. упр. школи 10. Йосиф Малицький, Тернопіль 6. Святослав Біляк, Поморяни 5 і кличе: суд. М. Павлюка, Львів, о. Івана Пайкуша, пароха в Богутині, проф. Андрія Несіловського Бучач. Софія і Александер Рибачевські, Стрий 5. Михайло Баран, Ролів 5, Кооп. Сила, Долина 7. Службовики кооп.: Майхрович Осип 2. Бойдуник Михайло 2. Шумський Іван 1. Гретіак Кость 1. Ковак Микола 1. Хомей Микола 1. Д-р Ярослав Мандичевський, Ягольниця 5. В. Ляхович, Перемишль 5. Петро Омелькович, проф. гімн. в Стрию 5 і кличе: проф. Теодора Ромчнишина мен. Дамяна Охримовича в Стрию і проф. Осипа Туцу в Станиславові. Н. Майковський Старогард 5 і кличе всіх українців з Помор'я. Петро Спилка, упр. шк. Бачів 5. „Сокіл" Бачів 5. Кооп. Єдність, Буськ к. Львова 5. Кооп. Єдність Ролів 5. Інж. Степан Кіндій Львів 5. Іван Зубаль Станиславів 5. Кооп. Добробут, Ясень 5. Інж. Е. Лициняк 5. Анна і Григорій Жилюки учителі Лоєє пов. Горчиці 5. Дмитро Кульчицький, ревізор РСУК Львів 5. о. Михайло Юзьвяк Бронниця п. Дрогобич 5. Михайло Мельник упр. шк. Дулиби 4. Районова Молочарня Суховоля 3. Андрій Стебновський Галич 3. Ольга Тимочко, Кобильниця 3. і кличе: Ілу Кулицьку в Бучачіянах. о. Івана Томашівського в Наконечнім. о. Олексія Голінку в Злинецьках, Ярослава Подляшецького в Кобильниці Волоській. Борис Галецький, Волинь 2. М-р В. Бучацький, Сянок 2 і кличе: Проф. Володимира Чайківського, д-ра Волод. Карановича, о. Зенона Круп. Ст. Крупського, Анна Шуплатова, Лісько 2. Іван Скібінський, Зболень 2. Іван Мацюк, Перемишль 2. М-р Іван Сериючук, Угнів 2. і кличе всіх товаришів за довільні квоти. Григорій Лебедович, ем. упр. школи в Горайци 1 і кличе: всіх товаришок і товаришів любельської окр. Василь Івасішка, Стебник 1.50. Роман Будзяк з Голоніг 1. Михайло Павловський, Снятин 1. Адам Гонтар, Снятин 1. Семен Александрук, Снятин 1. М-р Дмитро Печенюк, Снятин 1. М-р Тарас Кержницький, Снятин 1. М-р Степан Новожинюк, Снятин 1. Микола Костинюк, Снятин 1. Орест Чура, Снятин 1. Василь Ватіль, Снятин 1. Василь Радевич, Снятин 1. Дмитро Ткачук, Снятин 1. Василь Камад, Снятин 1. (Далі буде).

Подяка.

З волі Божого Провидіння навістило нас велике й несподіване горе. Це нагла смерть Найдорожчого Мужа, Батька, Брата та Невіджалуваного Члена нашої родини бл. п. **Клима Вахнянина**, професора гімназії.

За вияви співчуття, прихильности та помочі у цім нашім горю висловлюємо цією дорогою щиру подяку Всечеснішим Отцям, а саме: о. Прелатові Гмитрасевичеві з асистою за провід у похоронних обрядах, а ще також зокрема за участь у похоронах ОО. Сеньдакові, Васильковичеві, Мицкому, Орському, Голинському та Гардибалі.

Дякуємо теж якнайщиріше ВП. Дирекції та Учительським Зборам української державної, польської державної жіночої та української прив. жіночої гімназії за вияви співчуття та за участь у панахидах, похоронах і поминальних Богослуженнях.

Щиро дякуємо Т-ву „Учительська Громада" та її представникам пп. проф. Евгенові Бачинському й д-рові Грицакові, що щиро зайнялися уладженням сумних похоронних обрядів.

Ми зворушені теж щирим співчуттям при відданні останньої прислуги Повіяному та сердечно дякуємо Кружкові Родичів та Дорогій Молоді трьох заведень та зокрема за участь хорів муж. і жін. укр. гімн.

За виголошення теплих слів співчуття промовцям проф. Дублянщі, Д-рові Грицакові та речникові Молоді Гучкові спасибіг. Усім учасникам похорону нехай Бог сторицею відплатить.

ВП. П. Директорам Шахові та Бобеляхові, Членам Учительського Збору, Приятелям і Знайомим за зрозуміння нашого горя та відчуття болю із щирого серця дякуємо.

Перемишль, 3. лютого 1937.

Дружина, дочка, сестра та родина.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.